



PE7344

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عشق را ہم بود وفا تعویذ
 ہر دہ را باید از حیا تعویذ
 زلفت آویخت بر صبا تعویذ
 داود عشقت بیاور ما تعویذ
 ممکن از جابے خود جد تعویذ
 این بود این زہر بلا تعویذ
 کہ مرا گشت این دعا تعویذ
 تا شود چہرہ با قضا تعویذ
 این بود در رخ خدا تعویذ
 ہمہ دارند از بلا تعویذ

حسن تا دارد از حیا تعویذ
 آفت جن و عشق چون ہوس است
 دم عیے بہا نمود مگر نہ
 خاکسایا پناہ ما شدہ است
 بہر دل بہ زو اغ حزنے نیت
 خیر خواہی فنون بلا است
 تا توانی دعائے یاراں کن
 باد غایا کن تصدیق را
 بہتر از راستی پناہے نیت
 من و مہمانہ کہ متانش

ہمہ حال لازم است چوں مجذوب

از حیا حرز و از وفا تعویذ

شکر خدا کہ بر سرم آخز سید یار
 و ہا کشود بہر تو با این کلید یار
 این نکتہ را بگوش و دعا کشید یار
 در ہر دشت ساخت مرا رؤسفی یار
 مارا برائے الفت خود تا خد یار
 این جامہ را بقامت مستان برید یار

غمی اگرچہ از من بیدل رمید یار
 انگشت ننگ تو ز انگشت قفل ماہ
 کفر است تا امید شدن از عطائے دوست
 نوید چوں شوم کہ تواند بہ نیم لطف
 دانستہ شد کہ طلبش از اد کردن است
 درخواست از برائے کہ نگارے شود

بمعون القضاة و مطلق و صناع و محبوب

این سخن خوب کلام مرغوب نظر دیوانچه حافظ شیرازی

الموسوم به

۸۵

دیوان مخدوم

مورخه ۱۰۶۴ هـ

از رولف ذببا آخر میسم

منقول از کتابخانه حکیم میرزا در عیصا در عهد دواخانه واری جکشن
حیدرآباد (دکن)

مستوفی حیدری پیرا کهنه اندرون حیدری و اف

<p>شادی نگہ کر کہ تاجہ را شاد ماں بباخت مالک نہ بکش شد و منواں شکستہ رو دست دہندہ را بہ جہنم نئے ہزند اندیشہ نیست کیسر سوزن ز تیر خضم خیر است عاقبت شب معراج شہد است</p>	<p>چوں اضطراب از ہمہ رفت آریسید یار تا گشت ہنہائے شقی و سعید یار ساقی بیا کہ داد مرا ایں نذیر یار آں سینہ را کہ گشت کلام مجید یار با گوش خو زود دست چہا تا شنید یار</p>
<p>ایدل شگفتہ باشش کہ کام بکام تست مجنوب شرذہ باد کہ اینک رسید یار</p>	
<p>ساقیا آں آب گلناہی بہار آں بلائے ننگ و نام و زہر را گر بر آسے بر سر کار آورد تا بجے دل از ریا باشد کفیف جان من ہر چہ می خواب آورد بادہ ہر چہ آفت خوش است و قفل تمام ز خاطر با منے طے بہر ابرو خواہی طمع را سر بہر از طرب غشش چوں پری نشاں</p>	<p>غم مخور بر خیز تا داری بہار از بر آسے زہر باز آری بہار سو ختم از ننگ بیکجا بہار یکسویاں آتش جہا بہار کہ دم ام پر شوق بیداری بہار مانی خواہیم ہوشیاری بہار با خبر زیر سقف نگاری بہار ورنہ تاب نہتہ خواری بہار بہت و در کازت بیاری بہار</p>
<p>تا توانی بردر شش مجنوب وار اشک و آہ و نالہ و نداری بہار</p>	
<p>در پیش اختیار تو مارا چہ اختیار بہائے گشت والدہ گشتہ آفتاب تدبیر دست و پا زدن عقل مضطرب است</p>	<p>در ملک پادشاہ گدازا چہ اختیار ایں ذرہ بکے پیم سرو پا را چہ اختیار در سبک کراہ ستار اچہ اختیار</p>

<p>با نور آفتاب سہا را چه اختیار در تیج و تاب لہ و تار چه اختیار جلاوی ننگاہ بلا را چه اختیار مارا در اختیار تو یا را چه اختیار چون درو سب و دواست دوا را چه اختیار</p>	<p>با ہر وہاہ حوصلہ آں جمال نیست چون دوست دوست داشت پریشان خیش را چون ترک غمزد دست بیغا بر آورد خواہی بلطف باش باخواہ ناز کن بیمار عشق عیب میا چہ اکسیر</p>
<p>جانے کہ بادشاہ گدائے شتا بود! محبوب بے نوائے شتا را چه اختیار</p>	
<p>موج را در ہمداری با نباشد اختیار یا نہ پنداری کہ ہستی بچہ دوست عشتہ دار بہم جو آں ہا ہی کہ آید خود بردن از آبشار اختیار است اختیار است اختیار اختیار ہاتش از آہن تواند ساخت تیغ آبدار عشق ساہاں سوز را ہر چہ بکاریت کار میتواند عالمے را ساختن با یک شرار با توکل دل بردیا کردہ خاطر جمع وار میتوانم باز آمد چونکہ دارم اختیار تا تو بالا میکشی چون من ننگا چہ اختیار یا کہ خورشید بگرہ بر سر سرے قرار زلف سنبل حشمت نگرہ چہ کل غرض بہار با گل خورشید ریز ترنم یاد لالہ زار</p>	<p>عشق در ہست من چون موج در سہم ہمدار من نمی گویم کہ داوند اختیار کُل ترا اختیار جزوی داری کہ کوئی ہست نیست از ہ انصاف آں صوفی بباغ گفت عقل خود را از گداز عشق جو بہ دار کن عقل پر تہیر را بہر چہ اسباب است جمع تند باد عشق پیش از شعلہ اوراک عقل چون گدازت بر لب در یافتہ از راہ دل نکہ چہ از طرز غزل گفتن بدور افتادہ ام سایہ دارم پیش تو آفتاب سایہ دار ماہ را ہرگز ندیدم سر و قد و لالہ رنگ ہر کجا ہستم خیالت سیر کلز از من است گرہ ام را در جہت است آب نگرہ بگرہ است</p>

	<p>از کف مجذوب مادل سادہ رویاں سے بہند از کف من خطا غیر نام و حسن سکہ دار</p>	
	<p>بردی دل من بتا نگہ دار دل داوی و دل ربودی از من کاسے بجز از وفا مذا ریم در خامہ قدرت خطا نیست خوش گفت بہ خستہ طیبہ تا بہرہ خیزی نہ آشنائی افتادہ بسر ہوائے وصلت بلبل مشو از بہار نومید تا شاہنشین کنی ولت را اے باد بگو بکبک خرم</p>	<p>حقت بود از بلا نگہ دار در خاطر تیں ادا نگہ دار درست تو ہم از بلا نگہ دار یارب و لم از خطا نگہ دار خود را برد از وفا نگہ دار حق نمک و وفا نگہ دار در دامن صبر یا نگہ دار این ت رسید جا نگہ دار پاکیزہ و باسفا نگہ دار شہباز رسید جا نگہ دار</p>
	<p>مجدوب ازاں خنجر لعل بخشے ز برائے مانگہ دار</p>	
<p>کے شوق عکس ت کس چیز گس شکار خوشید و ماہ را کلف نہ بچکس شکار غنائہ دیدہ ام کہ کند با نفس شکار در کوہ طور نیست بغیر از نفس شکار بے جستجوئے چارہ نگرود بکس شکار ایں از دہا مگر کہ کند با نفس شکار اگہ شود ز دام نہ خار و نہ خس شکار</p>	<p>آہوئے فیض را نمکد بواہوس شکار غیر از شکار تاکہ نہ خواباں ربوہ دل جز دل کہ یافت معرفت از آشنایں دل ریشن بود بوقت نہاجات شمع دل گوشتش بقدر خود کن و امیدوار باش و اعظ کہ سے زندرہ مردم بگفتگو رستار و ریش اگر نہ فریبد مرید را</p>	

کال پیر سگ ہیشہ کند و ترش شکار	شیطان گلو مقید اس طوق لعنت است
	مجنوب دل مدہ بہ تننا کہ ہیچکس آہوئے فیض را نکند با ہوس شکار
نگاہ صفت شکنت آب کردہ زہرہ شیر کہے کند وریں حلقہ ماہ در زنجیر فدائے شکرش ہیچ من ہزار اسیر کہ من بدام تو افتادہ ام بہ نیم سفیر خلاص کردہ مرا از غم غلیل و کثیر چو فتن است حیات ہمہ چہ زوچہ و زیہ بروں چو رفت دگر باز پس نیاید تیر کہ غم قریب کندش ز خشت ماتمیر شگفتگی بنیاد چو غنچہ تصویر بیکد گر ہمہ را بستہ اند چوں زنجیر نمیر صاف دلازا مگر گنم تصویر مگر بہ بند و خوش اعتقاد پاک ضمیر کہ بستہ این ہمہ دیدار را بہ یک زنجیر	لنہ زلف کجبت کردہ ماہ را سنجیر ز دایم زلف بلندت کہ میتواند جبت ہزار حلقہ و ہر حلقہ آتش ہزار اسیر تو خواہ در قسم دار و خواہ بکشتن غممت کہ از غم دنیا و آخرت طاقت چہ عارضی است لباس ہمہ چہ کہنہ و نو بہر رفتہ تاسف چہ سودے بخشد پہ دل ہمیں بایں کہنہ و یرتنگ و خراب و سہ کہ دادہ جہانش آب رنگ و زیب بکار ہم ہمہ اجزائے ہر درکار اند بہشت را بہ تصور منے تو ای سنجیر بہشت را بہ تمنائے من و ہند بکس زر از انجم و افلاک انکس آگاہ است
	بہر چہ خیر تو باشد شباب کن مجبوب کہ گفتہ اند بے آفت است در تاخیر
در دلم نیست بغیر از تو دل آسائے دگر جز تو لائے تو ام نیست تو لائے دگر کا نرم در دل اگر ہست تمنائے دگر	در سزم نیست بجز سر تو سودائے دگر بولائے تو کہ سر پایہ ہر معرفت است جز وصال تو کہ نایافتن کفر دل است

<p>نست روزے کہ درین یکیدہ از باوہ عشق خرم آں بادیه پمیا کہ دل تنگش را رشن آں چشم کہ در میکده صفا دلاں خوشدل آں بیدل شوریدہ کہ طحلالن یار کار امروز تو ہر روز بفر و افتاد گر توانی بسر خواہش خود پائے نہاد روگدائے در دل شو کہ باقبال بلند</p>	<p>برزباں با بفتہ قصہ رسوائے دگر بروہ سودائے تو ہر لحظہ بہ بھرائے دگر ہر زماں نحو کنندش بہ تماشا ئے دگر ہر زماں از پیش افتد بونعائے دگر تا چہ پیش آوردت ایں دوسہ فرائے دگر راست بر منزل مقصود نہی پائے دگر ہر دم تروہ فتنے رسد از جالے دگر</p>
<p>گرچہ بیفائدہ باشد غم دنیا محبوب ایں غم بیسج تو ہم بر سر غمہائے دگر</p>	
<p>دل از کف دادہ را یار اندکے نامہربان بہتر شبے کز غیر بشناسد اگر قمار بلاکش را ز دل تا میتوانی در دل شب آہ را سرودہ سخاوت شاہ منت اقامت و ہمت را نہ منماں را ملامت کن نہ ادا دل آزاری مکن منع از در میخانہ ام با ننگ نادانی</p>	<p>قبیلمت و بیان تغافل سرگراں بہتر گمان از رش بجائے سنگ امتحان بہتر کہ حکم اعزاز گز و یک باشد بر نشان بہتر کہ کم اعلا مت اہمیت استغنا ازاں بہتر نباشد گر دولت اندیشہ ناکہ ایں آں بہتر کہ سر بر آستانہ سودہ ام از آسمان بہتر</p>
<p>اگر محبوب چوں خورشید عالم گیر شہرت شد مراد رنج غمت عالمی باشد ازاں بہتر</p>	
<p>دشنام دوست خوشتر از حرف خوشتر غیر از فقر و فاقہ مردن بہتر کہ منت خلق و رفاہ توکل چل سال عیش کدوم با صد ہزار منت ہر چند صبر کردیم</p>	<p>زہرے کہ آید از دوست خوشتر ز شکر غیر در زیر ناک بودن بہتر کہ بر در غیر دیگر مراد جتن کفر است از نور غیر با باشد موافق طبع شکر دوست</p>

<p>کز حرف آشنائی بودی بد فتر غیر دیگر چه خیر بیند بیچاره از در غیر</p>	<p>هرگز دلم نماند دشمن به بیچ دشمن میراث خوار منعم چون مرگ در کین است</p>
	<p>شعر بلند مجذوب از هر دے بروزنگ هر چند پیت باشد طبع کمد غیر</p>
<p>مشق لیلی را ابو هر ذره مجنون دگر میرود با حسرت لیلی به هامون دگر در دلم هر دم به تفریب کند خون دگر میکند از نو گرفتارم با خون دگر غیر ازین در بزم مستان تانون دگر سے رود هر روزش از دنبال تارون دگر</p>	<p>رفت اگر مجنون ازین صحرا به هامون دگر هر نفس مجنون دیگر از بیابان جزد تا یافت عذره شوقش ز مشق التفات از تشنگی دام تا فکر مالی من کنسم دل پراز امید و خاطر جمع با هم سینه صاف حیرت از گم گشتن تارون و گنج او مکن</p>
	<p>نئے بخش مجذوب فرصت داس که در هر چو روز رو نگار دیگر است و دور مجنون دگر</p>
<p>بغزه هوش فریب بعشوه مهر طراز بهانه جوئے و جگر خون کن و سراپا ناز ولیر و دلبر و دلدار و دلکش و طناز سرفه آنکه خیال تو باشدش دمساز که میکشد دل محمود را بزللف ایاز که این گره بیک قبله میکند نماز بیک طریق کند سیر در نشیب و فراز چو طائرے که بیک بال مے کند پرواز دست چو تاب گریانی نیار و بگداز</p>	<p>ز ہے بحن و ملامت ز دیگران ممتاز که شمع ناز و تمنا فریب و وعده خلاف نگاه و زو جفا پیشه و وفا دشمن مسلم آں که هوئے تو باشدش در سر اگر نه خواہش معشوق دلریا باشد بیا بگوئے خرابات عجب در زیبا کے کہ خضر توکل نایش رو راست بی بیچ جان رسد چہتے کہ کوتاہ است اگر نسبت خارا و شیشہ آگاہی</p>

سحر گہاں کہ موزن بر آورد آواز
کشند ناله مناجاتیاں بجالم قدس
کشد بروئے کواکب زانہ پر دوز
کتاب مدح کند شست و شوئے سر بر خواب
دراں زمان زویل ناتواں کشم آست
بکام دل بہ ہاں ناله کار با سازم
ہزار شکہ کہ کارم بکام احباب است
بدی ندیدہ کس از فال نیک نیست خبر
ز خواب بخت بلندم تنگ آمدہ است
بیار باوہ کہ از یک بہشت مے نیزد
سنو کہ باز نباشد بزور خود مغرور

بشعر و لکڑی بی بی و ب تا کہ گمش کنده
راں مقام کہ حافظ برآورد آواز

۱۰۰ ساقی شتراسبی با سبب تیر
نشانها می و مین نشان شتراسبی
ز و تیب اسبها نم میاید
نه از بیدوی جبر و ان بود
گجو با بی بے وین نامز
انجی پیر بر خور و ار گم

	<p>زبے برگی شو مجذوب و دلگیر کہ خوابے دیدہ ام در یاب تیریز</p>	
<p>نیش بر دل سے زند اندوہ ہجرانم ہنوز میکند خون و ردلم خورشید تا بانم ہنوز برندار و سوز و دل دست از گریبانم ہنوز چوں فلک در ابتدائے این بیابانم ہنوز سخت مشکل سے نماید کار اس نام ہنوز منعم بے درد پندار و پریشانم ہنوز زاد بے دین سے دانہ مسلم نام ہنوز پردہ می پوشد جنوں بردار نہ بانم ہنوز کامرائی لائے دیگر بہت در شانم ہنوز گر دو عالم را بمن بخشند خواہ نام ہنوز لاف دانش میزنم البتہ نادانم ہنوز</p>	<p>شود و صلح صبا آورد و گریبانم ہنوز صبح و صلح رخ نمود و نور عالم را گرفت پائے تا سر پیکریم چوں شمع در آتش گداخت ساہا صحرائے دل را با جنوں پیویدہ ام بار بار از خصم بے تکلیف تحسّل کردہ ام چوں غمت گنجہ دریں دیرانہ پیدا کردہ ام بے ریا یک عمر و ریخانہ خدمت کردہ ام ہیچو شمع آتش دل بر زباں افناوہ است بزم دلہار اپرا ز گلہا سائے نگین کردہ ام آنچہ من از انصافت این کریمان دیدہ ام علم اگر گویم بہل خویش پیدا کردہ ام</p>	
	<p>آیتہ الکرسی ز بانم را کلید در فتح سخت نیت مجذوب آگہ از توفیق یزدانم ہنوز</p>	
<p>شد و رے بروئے باز غیب باز با حضور قلب بگزارم نماز از تماشا بے پہر شیشہ باز بے صفا باشد چو روئے بے نماز تا دہنت باز و باشی سرفراز کار بسازی بلطف کار ساز</p>	<p>صبح شد ساقی بدہ جامے کہ باز پر بدہ جام صبحی تا برت شیشہ را پر سے کن و عبرت بگیر پیشِ مستان شیشہ خالی ز نے چوں صراحی آنچہ داری حرف کن گر بسازی با قناعت ہیچو من</p>	

<p>رہ بزاہد بستہ انداز چار سو فیض خواہی رنج بیداری کش کے شود بے کامش تن دل قوی شیشہ دل را بدست عشق وہ</p>	<p>ولق و تسبیح درود و ہما نماز در مین صید باشد چشم باز شمع کے ہر غیشی بالہ سگداز تاشوی الہین ز سنگ حرص آزار</p>	
<p>خجکساری پیشہ کن مجذوب وار تاشوی پیش جواناں سرفراز</p>		
<p>باز و اشتیاق روئے نیاز خوش نگاہان شہر باہم در خیال نیاز نامہ و مہر کیت امروز از تہاں کہوش نشود با نیاز من ہمہ رام راز دل با نیاز مے گفتیم شہر اگر پر شود ز مہر ویاں ایں نیاز تہاں ہر جانی</p>	<p>رو نہادم بخاک کوئے نیاز ہمہ دارند گفت و گوئے نیاز گفتگوئے کمز روئے نیاز نیت مشتاق گفتگوئے نیاز تند و تلخست بسکہ خجے نیاز دارم اندیشہ از عبوئے نیاز نکنم رو مگر بسوئے نیاز بے نیازم با بروئے نیاز</p>	<p>حافظ - دل من در ہوسے روئے نیاز + بود آشتی بچوں ہوسے فرخ نہادم بخاک کوئے نیاز + چوں نظار گاہ نیاز</p>
<p>مہ ندیم بایں صفا ہرگز حک چنیں کسرخ روئے باشد حسن را با حیا نگہبالت یارب ایں خاطر شکفتہ من مطلب از عشق ہر کراہوست سفر عشق کار شیر ولایت</p>	<p>مہر رانیت ایں ضیا ہرگز نخچہ رانیت ایں حیا ہرگز نشود عشق بے وفا ہرگز نشود از غمت جدا ہرگز نہ بردے بدعا ہرگز کہ نہ پرہیزد از بلا ہرگز</p>	

<p>آبرو پیش پاوشا ہے بر از جفا ننگہ پیش نکس کن تازہ نوشی مشراب و سوسہ سوز سپہ رہاگر دے توفی گشت تازبان و دامت بیکے نہ شود</p>	<p>کہ نگر دیدہ مبتلا ہرگز کہ نگر دیدہ بے نوا ہرگز نہ شوی فارغ از ریا ہرگز نہ شوی غافل از خفا ہرگز نہ بری بہرہ از دعا ہرگز</p>
<p>کار ساخت با دعا محبوب بہ نہ یمند کس از دعا ہرگز</p>	
<p>مندانہ شو بخانہ زیب آشیانہ ساز از پیکرم ہنوز کفے استخوان بجاست ما قادم غائب و گر لطف می کنی بارے بر غیم غیر کہ ہمدوش میرود لول اہل موافق طبع زمانہ نیست قانع نشیں و گوشہ یغم را بیاورد دست ہا ہی کہ ہرخت در میخانہ واکند ہر رفا و عدم در سیاں گرفت منعم شو کہ تو شتر فردا بز خرید</p>	<p>روئے زمیں ز خلق تہی خانہ ساز خواہی در آتش افکن و خواہی نشانہ ساز تامیرسد بزودی زوش ردا ساز ستہ بدوش من نہ دستی بہ سانہ ساز گر ساز عیش مے طلبی بازمانہ ساز ریشک ہزار انجن خسروانہ ساز روشن چراغ دیدہ انیس آشیانہ ساز یعنے تو سہار ہر و جہاں و دیانہ ساز سودے ز رشک نیست تو شکر روا ساز</p>
<p>محبوب ترک صودہ و دام و دانہ کن ہر جا کہ خاطر بکشد آشیانہ ساز</p>	
<p>دقیقہ مرآت دل صہبائے کفام است و بس گفتہ می ایم و از بوسہ کامت میدہم آنچہ عمر بے بدل راے شود نعم البدل</p>	<p>آہمیائے خوشدلی و حقہ جام است و بس خوشدم با آنکہ دامن فیض پیغام است و بس بادہ گلگون و معشوق گل اندام است و بس</p>

عین فاش پیش مٹاں عین ایام است و بس ایں ہجہ مخصوص زند و دآشام است و بس دانہ آس و گدیر چلہو دام است و بس انشہ کردہ ایں نے تلخی کا مٹ است و بس خود نظر تنگی مکہ عطا ہیں نام است و بس	سے دوست آورکہ اہنگ و زکار و دست رفتا نہیت آسماں از یاد خود امیر اساطین خط از وی بدست و گر فتا سی ہند چوں دنیا را از آرائش بنام شد بہرہ پرنسز مرغ نگاہت و صفار کوہ قاف
---	---

نہیت مجذوب ترا از غیر چشم التفات سے پرستار نظر بر وقت عام است و بس

آشنائی کن و مارا بشناس چشم من خصم حیارا بشناس ایست بہیلی ایست ہمارا بشناس قدر بے قیست مارا بشناس خالق ارض و سما را بشناس بچون راہ خدا را بشناس قدرت شیر خدا را بشناس بشان پیغمبر را بشناس مما جب تمامہ لوا را بشناس راہ تسلیم و رضا را بشناس قدر ایں آب و ہوا را بشناس	استہ پسر اہل و فارا بشناس نظر بوالہوساں ناپاک است نظر پاک و بد رنگ بہ حسن بے غرض خاک و ریشہ تو ایم باتو کل نظر از خلق بپوشش خاک راہ نجف اشرف کرد بعقب تافت کشش بچنبہ بہر چہ بلیست کہ شاگرد علیست نامہ محشر نہ شوی سرگرداں ہمت از شاہ خراساں لطاف سیر تبریز بکن بے مے ناب
--	--

حیرت از جرأت مجذوب کن نظر لطف خدا را بشناس	از خم زلف کند انگن مترس از ضرب غمرہ پر فن مترس
---	---

<p>مے کش و از مفتی کو دن مٹرس میتوانی شد تو ہم چوں سن مٹرس آتش آہ است از آہن مٹرس از عصا و رواجی الین مٹرس از دہا تا ہیبت از بہن مٹرس از دو عالم یکسر سوزن مٹرس دوست با ما باش از دشمن مٹرس برق سوزاں باش از زمین مٹرس</p>	<p>عشق در زویم از قاضی ممکن مے غلام کرد از و سو کس عقل عشق را از تیغ دشمن باک نیست با توکل از دوا را رایم ساز میکشد از ظالماں چرخ انتقام راست گوئی را مست باشم راست دوا صاف دل را از ظلم اندیشه نیست بر صغیر دلہا بہ تنہائی مناز</p>
<p>ہیچو مجذوب اسم اعظم یاد گیر یا علی گئے وز اہرین مٹرس</p>	
<p>ز عیش آنچہ بخاطر رس خیالت بس ز ملک ہند و تارم خیال حالت بس ہیں کہ دادہ بہن وعدہ وصال بس دریں محالہ توفیق لایزال بس ہاں تامل احوال پار سالت بس ہیں نصیحت شیریں ہزار سالت بس در کشاوہ دانائے کل حالت بس پناہ امن خداوند دوا بحالیت بس کہ در میان جو انان ہیں کمالت بس ہیں قد طرح از صاحبان مالت بس تو موطاعت خویشی ہیں دیالت بس</p>	<p>ز ہر چہ در نظر آید مرا حالت بس ز گنج خانہ چہ نیم بشکج زلفت بہ مرا ز لعل لببت آرزوئے دیگر نیست بباز دل ز کف و مشورت بر عقل ممکن اگچہ مجلس و غطت مراد آگاہی است شراب تلخ ہوا دار عمر بے بدل است ولا بخلقہ ہر دور کف نیاز مزین گو تمام جہاں دشمن اند و من تنہا بجز کمال ادب دم مزین ز بیچ کمال اگر دہند سلامت بگوید قانع شو امید بادہ پرستان ہیں بلطف خداست</p>

تمام عمر اگر کردہ گنہ مجذوب شکفتہ باش کہ ہر علی مالت بس		
بفکر زگست افتادہ زگس ز فکر چشم خواب آلود مست ندارد خواب بیداری کہ دید است بہر خود قدح نہادہ از کف ز بیم فوت فرصت نہ سازد بر غم دہر بے بنیاد فانی اگر از فیض ساغر نیت آگاہ	بجواب ناز زلفت دادہ زگس مژہ بریکدگر نہادہ زگس کہ پیاید بستان بادہ زگس بفکرِ عمر تا نہادہ زگس قدح را در سر سجادہ زگس قدح بر کف زماورناده زگس بفرش از چہ رجا دادہ زگس	
بدور زگس مست چو مجذوب بیک ساغر دل از کف دادہ زگس		
بیار ساقی از ان آفت خمار عبوس چو دید ساقی ما از بط شراب کہ باز بکام دل گوہ از عمر خویش تا گیری نبام نیک چو زاهد ز بادہ تنگ مکن حساب سال جہاں را بر ز طغلاں پرس مشو زلفہ ایں عروس شو ہر کش شمار فرصت امروز کار فرما نیست از ان بفکر فرو رفتہ خواجہ تا داند بلند مرتبہ ہرگز کہے بہ مکر نشر دلے بجوئے کہ چوں نے تمام نالہ بود	کہ ناید از دل ما بچو شمع از فانوس رقم بخون کہوتر کشید چشم خردس ز دست سادہ رخنہ ساغر بگریز کس بیابکوئے خرابات و سیر کن ناموس چہ شد چشم تو آریست خونین را چو عروس کہ کام ازونہ تہمتن گرفت بسنے کادس کہ نیت کار تو فردا جز آہ بافوس چہ شد خرنیہ قارون و گنج دیا کوس باسماں نتوانست رفت کی کا کوس نہ آنکہ رفت بر آوازہ و تہی چوں کوس	

	<p>ریدہ وقت کہ خوب باز بادل مشاد نخنہ نیاز بساید بجاک خطہ طوکس</p>	
<p>صبر کن صبر کہ لطف است یقین آرازش خرم آن دل کہ ہوا دار بود دلدارش چون سیحانہ و از دل جاں بیارش دل صافی اگر تہست مکن در کارش تا مقابل نہ شود چشم و دل بیارش کیما گریہ نہ ہرزہ مکن انکارش کہ تہی دست غنی تر شود از دیارش بہر کہ افوں بودش حفظ چہیم از مارش سایہ بزدار کہ گدوں نگذدیوارش مرد آنست کہ مردانہ بود اقرارش</p>		<p>دلہاے کہ بجز لطف نباشد کارش روشن آن چشم کہ یارش نگذارد از چشم آن مہر ج کہ ہلاک طلبش خضر بود یار عاشق آئینہ معشوق ناست کے ز رخسار بیکو نگذد برقع ناز صاف دل ناندہ بیجا نہ شوی مگر عشق باز اشک از سفر مملکت سے آید آنچہ بندد دین خصم زبان خوش تست خاکساری نہ حصاریت کہ آید بہ نظر توہیں مجھ وہ ستار ز ہم فرق مکن</p>
	<p>باز نچند و سب برویت بردل نالہ کشود کار سے آید از وہاں نکستی بیکارش</p>	
<p>لطف ہا میلند بجائے خودش شاید آید برم - ہائے خودش جز خودش نیست رونائے خودش ما شوم روز و شب گدائے خودش پادشاہت و سر اسے خودش ہرزہ گفتہ از برائے خودش ما سپرویم با خدا سے خودش</p>		<p>• ما دلم رائے سرایے خودش سالاہ دست و پا ز دم تا دوست جاں بپائش نگندم و خجلم ساخت بیکانہ ام جنوں از خودش بہر کہ قانع شود بخاطر جمع غم زوشتنام غائبانہ مخور بہر کہ در قصد ما سپردن بخور</p>

<p>بنشینند بگو به برتسام فایق باثر میکند چاه انداز کشید و احق باثر آنکه گنج باخته روتو چشم موافق باثر</p>	<p>گرور نیست تاب پیله باد سبل باکوه چوله در آویزد راست کے میشود بالتش ہم</p>
<p>شوق مجذوب باد و تبریز بن و قبیلہ خلایق باثر</p>	<p>شوق مجذوب باد و تبریز بن و قبیلہ خلایق باثر</p>
<p>باجام جهان باثر اول خبر از کز اندازد خویش که مهر در خند تا کند از کار خویش کز مرده تشنه شود بیا بار خویش آں را که بخت از رانگزار خویش ایں رتبه نه با رحمت کار خویش اکسیر مراد از زکس در بار خویش تا مطلب کو نیز ملت بهیار خویش از دل بیمار خویش</p>	<p>آں را که به میخانه دل راه دهندش آں را که برویش در توفیق کشایند تا قطع تعلق کنند همت پیوسته چوں دلق مرقع نشو و خاطر درویش دور فلکش دائره جہا نماید افتادگی اول تدرش بر سر چاہ است تا بچہتی نقش جبین است بنگیں را تا چند کشی آہ دل صاف دست آر</p>
<p>مجدوب صفت هر که باطل را رود توفیق و سلامت روی را به دهندش</p>	<p>مجدوب صفت هر که باطل را رود توفیق و سلامت روی را به دهندش</p>
<p>خواستی در چشم کو دل دشمن ز حصر گرینا و امن هر که خوش حال کوری اساک با حلا و سرکشان</p>	<p>گویت پندے همه گوش و تمام اوراں باثر خون دل را نعمت الوان شمار و شکر کن دامن پیوسته در آغوش ملانک جا گرفت من نگویم خدمت ز ادب گزین یا میفروش کشتی خصمان را بست و کشتا دو دیگر است کلبر تاریک در ویشان پر از من است و بس</p>

تا شوی مقبول بزم عاشقان چون جام می ز چو ز ابد از عبادت گم بهشتت آرزوست	با دل بر آتش و با دیدم نمناک باش بار واد بسمه و سجاد و سواک باش
---	--

اگر بهشت چهل میخوای برو مجذوب وار عاشق صاحب مذاق و سکش و بے باک باش
--

خوشا تبریز و فیض صبح و شامش بکمال بکام و دستانت از آن تبریز خفایق شد به افرا مقام صاحب الاراست تبریز فخاں از نام مشوقان این شهر ولم شوریده و حش غزایست بفت شکری لب من تند خوئیست جہاں دامت و غم صیاد و ماصید بسکش جام دزد دوران بکرم یا و ندارم بر جہاں بزم سر می رشک بد تو فنیق یا رب شاه مرداں	الہی تا بد باشد نظامش بصبح و شام فیض خاص و عامش کہ اسم بسمی گشت نامش از آن خواند جہاں قائم مقامش کہ خونہا خدہ ام از ہر کد امش کہ نتوان با محبت کرد رامش کہ نتوان زیر لب کرد نامش بکش می تازی آتش بدامش کز و نئے جم اماں یابد نہ بامش مگر شکری بے باشد بکامش کہ تا باشد جہاں باشد بکامش
--	--

دعائے خواست مجذوب تو از ما بود لب لببت یا رب بکامش

ہمیشہ طالب عیشی ہمیشہ عاشق باش علم بہ چرخ مقوس برستی بفر از بہر چہ خیر تو باشد صلاح خود آن کن ز کار دست کشیدن کمال بیدری است	نجات ہر دو جہانت ہو است صادق باش خدا نگ خارہ شکاف دل منافق باش اگر صلاح تو در فسق است ناسق باش علاقہ را مدہ آرزوست و بے علائق باش
---	--

<p>دراں جناب کہ شاہان زعجریا چاراند فضائے گلشنِ دل جائے نامناسبیت دراں مقام کہ برسم نفاق آرایند حصہ قلب و دل بماف و تمقاد و رست</p>	<p>تمام عجز شود بر تمام فایق باثر ولت بحمد عذرا کشید و احق باثر گریز اگر ندہرہ تو ہم مدافق باثر بقبلہ عرض کن و قبلہ خلایق باثر</p>
<p>بر غم من کہ ز سے توبہ کردہ ام مجنون تو شوخ درند و نظر باز و رست و عاشق باثر</p>	
<p>با خدا اگر و اگر نرسی کار خویش بندگی کن تا دہندست زندگی یار نیکیاں شو کہ در بازار عدل بے بہار خلق نتوان ساختن دائرہ اشکے بیفتاں بر زمیں میشود معلوم در پائے حساب جان من ترک نماز شب ممکن یاور قتل و راسے حرص و است</p>	<p>بہ بندہ پی ہرگز از کردار خویش کار او کن تا کند او کار خویش حشر ہر کس میشود با یار خویش نہار زار خشم را گلزار خویش تا کند باران رحمت کا تویش تا چہ دارد ہر کسے در بار خویش پامزن ہر دولت بیدار خویش ایں دوا جو از دل بیار خویش</p>
<p>توبہ چوں مجذوب از مستی ممکن توبہ کن از ترک استغفار خویش</p>	
<p>دادہ ام دل بہ نگار کے کہ نشان از خویش تا بہ لب لب ساغر مقصود و نہد نیست بے وجہ کہ افتادہ پریشان شب روز بر رُخ عاشق بے دل کہ کشاید و در دل باید ساخت در این کوچہ بازار رقیب</p>	<p>توان یافت اگر در نشانند سخنش نشد گرد دل مار الب شکہ شکہ ر سنبل زلف کہ پہلو زد و ہر پائمنش دست نکشاید اگر غمہ ناک و نگلش چکنم چوں گل بے خار نداد چمنش</p>

مے شود بستر آسایشم از خار ہستی لے صبا چوں گذری شاو بگلزار قریب کیست بر عرصہ کہ بر حرف تو انگشت بند خوشدل آن زند پیوست کہ چو شمشیر	گر شبے بوسے گلابے کشم از پیر ہنوش خاک بوسی و وعایے بر ساقی ز منوش ہر کہ ساکت نشود مشقت منت و ہنوش خندہ با بر غم دنیا زند و مکرو فحش
--	--

اے خوش آنروز کہ مجھ کو لب توفیق خدا
بادل شاو شود جرء کش انجمنش

بلبلے میگفت و گل میکرد گوش گر چہ گل شد سرخ اما خوب گفت یہ سچ جا بے صرفہ ہرگز دم نزن ناہ مطلب ہادی اذرا و راست بر بہاں و سرخ و زردش دل مہند ہمچو خورشید از سراسر این کہنہ دل شاو باش از غم کہ تا دنیا بجاست عشوقہ دنیا بے دل خواہی خرید مے ہست آور کہ در اقلیم عشق چشم گرم عشق را از غیر نیست	فصل گل دائم نباشد مے نوش بے تامل دم نزن یا شو خوش چشم من دیوار و در دارند گوش راست باش و راست گوئی سر پوش ہفتہ باشد و کان گل فروش بگذر از خود دل ز ریفقت پوش ہست با غم شاو دی و بانیش نوش گر نباشی آشنا با مے فروش فقر تو شاہی و بیہوشی است ہوش ز اتش خود باد مے آید خوش
---	---

جرم بے اندازہ محبوب ما
سہل باشد با کریم عیب پوش

بستہ ام دل بلبل خندانش خوش در آور دماہ را بکند زود پہلو بیا سہیں شب و روز	برودہ ام پے باب جیوانش زلف پر چین عنبر افشانش کفایت سنبل پریشانش
---	--

<p>نگہت سنبل پریشانش میتوان یافت از بیا بانش بایدش داد جان بتوانش ہست ظاہر ز عہد و پیا نش مزن انگشت بر منگہ انش بہتر از فاتم سلیمان آسلاں شد چہار ایوانش</p>	<p>خرم آن گلشن ہمیشہ بہار کعبہ طرح از مقام دل برداشت در مکانات خانہ دل مشکن باطن ہر کہ ہست از بد و نیک آنکہ عہدش درست پیاں نیست حلقہ چشم سیر چشم بود خانہ بردار گشت چوں عیسیٰ</p>
<p>دلی مجذوب چوں نباشد شاد کردہ امید دار قرآنش</p>	
<p>از ہر بلا شدیم بلطف خدا خلاص یار ب دلم مباد ز دامن بلا خلاص در حیرتم کہ چوں شدہ باد صبا خلاص اما چہ خوب میکند از ریا خلاص شاید از ان مرض کندت این خلاص تا گشتم از کدورت دل چہ بلا خلاص کے میشود ز ننگ خودی بادعا خلاص ساز و قناعت ز غم کیمیا خلاص منصور از ان گشت ز دار فنا خلاص زین درمنے شود ز گدائی گدا خلاص</p>	<p>آمد رسول و باز شدیم از بلا خلاص وامہ بلا اگر خیم آن زلف نکشاست ماہ از کند زلف تو بیرون منے رود و اعظ گرفتیم آنکہ مے است و ہزار عیب آتش نبوش و وسوسہ عقل را بسوز عشق کہ اخت با نظیر کیمیا اثر چہل شمع تا ولت نشود باز باں سیکے با خون دل بساز کہ با صد گفتگی مغرور خود پرست یقین شکار نیست در گاہ غیر حاجب رزق مقرر است</p>
<p>شکر خدا کہ ہمست مجذوب و عقل من از ہر بلا شدند بہمن دعا خلاص</p>	

<p>بے نشہ شراب نہ بخشد بہارِ فیض تا از بہارِ فیض بدو لالہ زارِ فیض چوں جامِ کے بردے خوشگوارِ فیض خرم دے کہ بردہ ز شبِ ہمارِ فیض تا جوش از جبینِ تو بے اختیارِ فیض خواہیدہ را بنیادِ رستگارِ فیض تا از گنا و خویش بری صد ہزارِ فیض تا رو نہد بہ بزمِ تو از ہر کنارِ فیض ہرگز نہ بردہ کس ز غسمِ نذرگارِ فیض</p>	<p>ساقی بیا کہ جوشِ زدا ز لالہ زارِ فیض رخِ برفرازِ سے و آہنگِ باغِ کن اں را کہ دل ز حسرتِ لعلِ تو طو نشد مجموعِ خاطرِ کے کہ پریشانِ زلفِ تست چوں صبحِ خندہ روئے کہ ورت گدازِ باش درِ صدم کہ قسمتِ اوراقِ کے کنند چوں من بشوقِ گریہِ مستانہ مے ہوش چوں مے نفاقِ سوزِ مصفا ضمیرِ باش فسکہِ زمانہ مایہ تشویشِ خاطرِ است</p>
<p>محبوبِ گریہ با گرم او بہانہ ایست از ما بہانہ آید و از کردگارِ فیض</p>	
<p>بدو عالم کند اندامِ فیاض کیست گوید بصدق یا فیاض کیست یعنی بحرِ خدا فیاض جرمِ خوش دارد از گدا فیاض نشود طرہ و دتا فیاض بچہ سالان شود صبا فیاض نشود ہیچو کیمیا فیاض در کشاید بروئے ما فیاض باشد شاہ اولیا فیاض تختِ نیست ہیں دعا محبوب بسکہ خوش دارد و عافیا فیاض</p>	<p>چوں شود صدم ہوا فیاض کیست گوید بہ بحر یا قتلح کیست یعنی بحرِ خدا رازق یک نفس بے سوالِ فیضِ مباح تا نیارد بدستِ دل ہارا سنبستانِ زلفِ اگر نبود عشقِ تا صاف دے غشت نکند دائم از کیمیا کے صاف دلی تا بود نامِ فیض درِ عالم تختِ نیست ہیں دعا محبوب بسکہ خوش دارد و عافیا فیاض</p>

<p>خوشید را بخلق سودا کشیده خط که بارغ عافیت پیچ سامان میده خط النون رقم بخون پیران کشیده خط خوشد و در کنار رخت آرمیده خط چون منحل چه این همه پیش چیده خط دیدم که حلقه با سبک نمایان کشیده خط</p>	<p>باز باز باز باز باز باز</p>	<p>برگرداند زار خجالت دمیده خط کوسنزه بهشت که بنامیش زدور اسباب دل تمام بتاراج زلف رفت تا از میان تطاول زلفت کشیده دست در گلشن جلال تو بایک بنفشه زار این لشکر چون کنم که بگوش تو سنگدل</p>
		<p>محبوب هم بدلت من شاد و خرم است از لذت انتقام مرا تا کشیده خط</p>
<p>با عافیت بخون شقایق کشیده خط چون خنجر تا چشمه جیلا رسیده خط حسنت بگرد ماه زغبه کشیده خط بر صفحه جمال تو میسر کشیده خط هندو بگرد آتش ازل کشیده خط را و نگاه بوالهوسان را بریده خط بر صفحه سپهر کشد تا سفیده خط خشم تو چون شوق کشد از خون میدره خط</p>	<p>باز باز باز باز باز باز</p>	<p>برگه بنفشه بر ورق لاله چیده خط پیوسته بازال لبست سبز و خرم است زلفت ز گردو غالیه بگل نهاده خال خواهد نوشت گلشن را ز سبزه نوشت خط را حصا حسن کند از نگاه غیر عاشق و معاش خط تو البته من کند تا منشی سباح نوید برات فیض باشند دوستان تو چون گل شکفته رود</p>
		<p>محبوب در ازل خط از ادب نوشت آنکو بدست قدرت خود آفریده خط</p>
<p>خوش خلق باش ورنه میزدم اختلاط مرغی که گشته دانه خور دام اختلاط دیگر از آن نه تو ز دشنام اختلاط</p>		<p>خواهی شکفته نوش کنی جام اختلاط زندان ناپوش به نظر گلشن فراغ باید ترا مصاحب بد رام کند</p>

<p>دنیا ازین جہت شدہ بدنام اختلاط از گنل فشرود تر شدہ انجام اختلاط دیوانہ باش تانہ شوی رام اختلاط عقلمند خلاص کے شو وادوم اختلاط سو دے بجز تاسفہ آیام اختلاط</p>	<p>خیزوز اختلاط پریشاں ہزار عیب تا اختلاط ساختہ را گرم کردہ اند گویم علاج خبثت و نفاق و دود غصبت مشکل کشا اگر نبود ہمت جتنوں من خود اختلاط پریشاں نیافتم</p>
<p>یکم در نصیحت اد سو ختم و ماغ مجنوب ماہنوز بود خام اختلاط</p>	
<p>عذر سے بغیر آہ نداریم یا حفیظ جز رحمت پناہ نداریم یا حفیظ اندیشہ از گناہ نداریم یا حفیظ یک نامہ سیاہ نداریم یا حفیظ در دیر و خانقاہ نداریم یا حفیظ اندیشہ از گناہ نداریم یا حفیظ اندیشہ ماز شاہ نداریم یا حفیظ جز در گہت پناہ نداریم یا حفیظ</p>	<p>کار سے بجز گناہ نداریم یا حفیظ ہر چند رو سیاہ و گنہ کار و مجرم بالطف رحمت کہ سپہ شفاعت است چوں باز گشت بر لب دریا رحمت است غیر از در تو قبلہ دیگر چو دیگر اں شوق تو آتش است چہ باک از ہجوم جہنم بے باک زندہ دست و خراباتی تو ایم ورق نہ خیز عرصہ دنیا و آخرت</p>
<p>مجنوب ماز لطف تو امید بستہ ایم غیر از تو ہم گواہ نداریم یا حفیظ</p>	
<p>جز در گہت پناہ نداریم یا حفیظ باکے زود و راہ نداریم یا حفیظ باک از زمین چاہ نداریم یا حفیظ غیر از وفا گواہ نداریم یا حفیظ</p>	<p>ما حشمت و سپاہ نداریم یا حفیظ توفیق در رو تو رفیق است و پاساں شوق تو دادہ شمع ہدایت بدست ما چوں شمع در وفا دل ما بازاں یکمیت</p>

بار و سفیدی غم عشق تو ایچ غم تنها چو اعتماد بلفظ تو کرده ایم	از خشم روسیاه نداریم یا حفیظ اندیشه از سپاه نداریم یا حفیظ
هر چند کرده حفظ تو مجذوب را دلیر جز در گهت پناه نداریم یا حفیظ	
تا شد مبر آتش عشقت گدازان چو شمع تابکے با یاد زلف و عارضت از سوز دل تا سر اسر مشهد پروانه گردد در خاک کوه را برقی تجلی نرم سازد همچو موم بر رخا هم داشت دست از دهنش تا زنده ام خدمت شب زنده داران خراباتی گزین دیده بیدار دل را گریه روشن می کند تا سحر صبح ابد با سوز دل می کرد عشق پرده پوشی را حصار دل مکن فانوس وار سعی کن تا می کشان در بزم خاست طربند یکم زبان و یکدل و روشن ضمیر صفا باش آنکه انظار هدایت تا مدار بیشانیش	از جبینم نور مهرت گشت تابان چو شمع شعله آتش کشم در شیشه جان چو شمع دور گردان برقع از خضایت تابان چو شمع چون نباشد عاشق بیدار از آن چو شمع بسته ام با آتش دل عهد پیاں چو شمع تا در آن محفل دلت گرد و فروز چو شمع عاشقان از گریه میگردند خندان چو شمع دیده پروانه گریه بود دگر بیاں چو شمع تا شود از یاد تشنیت نگهبان چو شمع بادل بر آتش و خسار خندان چو شمع تا توانی شد دلیل راه جو یاں چو شمع که رساند نقص نایاس چو شمع
همچو من مجذوب اگر فانی شوی با سوز دل آتش را عشق سازد آب حیوان چو شمع	
عارضت را نقاب گشته شعاع بر تو عارضت قناده به می تا بحالت نگنده عکس بهجام	برقع آفتاب گشته شعاع یاز عکس تو آب گشته شعاع کیمیا شربت گشته شعاع

برگزیده در بزم خاست طربند - از جناب غریب انوار تابان نمایان چو شمع

<p>مانع آفتاب گشته شعاع تاصبا را حجاب گشته شعاع زانکه نائب مناب گشته شعاع زینت آفتاب گشته شعاع پنجر آفتاب ر کرده شعاع</p>	<p>سین تر توان ترا تماشا کرد عشق در دل نه گنج از شادی حافظت را نقاب حاجت نیست کرده تا نقاب از رُخ دور و در جبین ز فیض درگاه است</p>
<p>روشن است از جبین با مجذوب کز کجا آفتاب گشته شعاع</p>	
<p>چرخ گردد همچو قندیل ز حاجی پر شعاع بر بیاض صبح سازد نقش با خط شعاع ناش گردد بانگ نوشتا نوش دهنک شعاع روز گردد چون جبین شاه لبریز شعاع شوق گردد سجده ریزه میفر و شان شعاع روز و شب بایکد گشته شود دائم در نزع هر که خوش دارد بگو این بهان شعاع بد نظر دارند هم را همچو گرگان سباع</p>	<p>صبحگاهان شمع خامد چو کند شب و دایع حکم دور باد و را طفر کش زین قلم در خوابات مغال از دور جام زرد نگار شب کند پهلوتی از مهر چو دیوار شهاب صبحدم گوید مبارکباد و بار ندر مطیع چون نخل در عقل کل دنیا پرستان را کلاب رخت قارول هم بچاه دیل از دنبال گنج اهل منصب را سلیم الطبع بودن آفت</p>
<p>ناش میگوید مجذوب از درگاه کیت شیرین دال شهسوار وین شهنشاه شجاع</p>	
<p>نبولیم به خاک پائے چراغ برساند دعا پائے چراغ خاکپایم بخاکپائے چراغ که صراحی بود بجائے چراغ</p>	<p>غزلے سرکنم بر آستے چراغ کو صبا تا ز محکشن تبریز پیش پائے چراغ چو حافظ صبح شد ساقیا ہماں بہتر</p>

<p>دل پروانہ خوں شود عمر سے شوق پروانہ رسد بہ مراد عشق پروانہ بچنگ آرد گرد پروانہ بگرد عشق جرات عنذ لیب را نکند کار پروانہ رود از پیش بزم و رویش بے تعلق را</p>	<p>تا نیفتد شبے پیائے چراغ کہ در حال برو نمائے چراغ گر بسوزد بعد نمائے چراغ کنز دلہا در جہان شود نمائے چراغ عاشق روئے و کتبائے چراغ کہ بنا بدرخ از بخائے چراغ دل روشن بود بجائے چراغ</p>
<p>عیش در شب کند دل مجذوب شب فزون تر شود صفائے چراغ</p>	
<p>ساقیا فصل بہار است و ہوائے گشت باغ ہر چہ داری صرف مے کن تا دین ویرانہ خیز و درساغر بریز آں آب آتش رنگ مے بدہ ساقی باں نیت کہ باشی سالہا گنج آں باشد کہ با معشوق سیمیں غنچے تا توانی مے بدست آور کہ در صحن چمن بود الہوس را بہرہ از احتشام عشق نیت عزت داغ دل پر خوں شناس و شکر کن</p>	<p>یوئے گل کے می کند بے بادہ تلوپ داغ ورنہ نامردن کند سودا گنجت بے داغ کز لطافت در شب تا یک سوچوں چراغ شاہد بزم و نذر و گلشن آہوئے داغ و گئی مستان و خاطر جمع در گنج فراغ لالہ را عمر کم و آں جام خالی کر وہ داغ فر اقبال ہما کے سایہ اندازد بزاغ تا بسان لالہ دائم مشک یز ندت بدراغ</p>
<p>اگویت مجذوب تدبیر عم ایام چیت روز و شبے نوکش تا ہرگز نباشی بے داغ</p>	
<p>صبح دم چوں خسرو خاؤ کند تیغ از غلاف از دعا کن صبح خیز آں چوں جمال آفتاب</p>	<p>زیر خاک آرد سپاہ ہند را گر و صاف رو نماید فتح در آئینہ دلہائے صاف</p>

<p>عطر آئیں برتر یا پچھ از بازای حسن باوہ گاموں بود رونق فرسایے بزمِ جم عشق بازایں را موریں وادی و فادل سید روئے نیکو ز چشم پاک گری می چه پاک آنکہ زخمِ دل کشاید بر رخس در یائے فتح ساقی گز زندگانی میدی ساعزیده</p>	<p>در خطا آہو گذارو بر زمیں بیہوش ناف خیزد از آئینہ دلہا غبار اختلاف در نہ تاب صبر عاشق را نہاد و کوہ قاف واجب عینی است و شریع محبت بخلاف چشم چوں بردارد از ترکانِ شمع دالِ گلف نوبتِ دوران با آمد کن خود را معاف</p>
<p>گوش کن مجذوب تا بنایت راہِ نجات تا توانی برگناہ و عجز خود کن اعتراف</p>	
<p>سرنہ پیچم و منش ہر چند دیر آید کیف مے بدہ ساقی کہ آمد یار و شوق از کار رفت گفتش منشیں دے گفتا تو وضع بر کنار گفتش راہِ وفا و راست گفتا لا تنعم تانشد ابر کرم چوں جسم عاشق قطرہ بار سر بہ صحرا وہ تو ہم این عقل دور زدن را خود پندار را با دم ایچ نسبت نیست رو گدا سے پادشا ہے شو کہ با صد نام</p>	<p>بودہ اسم بر آستانش سر مرا بس این شرف چوں دلِ خویش گشتہ دم در خویش گنجہ از شغف گفتش جان بیشک گفتا تکلف بر طرف گفتش خوابان جفا کار نہ گفتا لا تحف گوہرِ غلطان نشد در تیش و صدف تا جنوں در ہا کشاید بر رخت از ہر طرف با پیر ہم سر کشند این جاہلانِ ماضی روزِ حشرت با کریمیاں جاہد در پیش صف</p>
<p>گر یہ تجھینے دل مجذوب را آزی بدت مطلبت از آدم پاکاں و ہد شاہ نجف</p>	
<p>سرمہ دیدہ شد از آمدنت گرد طریق از ازل تا بہ ابد قافلہ پیوستہ بہم آنچناناں رو کہ دعا ئے ہمہ کس با تو بود</p>	<p>سیروی باز خدا ہمہ و توفیق رفیق تا کہ فکر و خیال تو بود یار و رفیق دور رفتن از رفیقان نہ بود بشر طریق</p>

<p>نیست ممکن که برون آید از آن چاه عمیق کرده دیوانه و شوریده ام آن فکر دقیق بیگماں خرم مکن با آنچه ندانی تحقیق از دلایل همه جا بس بودت این تصدیق تو که عزت طلبی با همه کس باش خلیق</p>	<p>تا بزللف نزنند محوز سخندان تو دوست چون کمر بیکد بفرم کمرت پیچدم حکم بر مرد و قبول همه کس کار تو نیست عقل مضطر شود از معجزه سحر گداز تند خو خوار نشیند همه جا بر سر خار</p>
	<p>خاطرت را همه جا شناد کن از نیست خیر تا به هر کار تو مجتهد و بدمت تو نینق</p>
<p>یعنی از بس دود و تب حق را گزیده عاشق تا چشم میکند کار در خون طپیده عاشق روزه که میتوان دید روز تو دیده عاشق خوش باده های گلگون بر سر کشیده عاشق بے اضطراب ایدل کے آرمیده عاشق آه که شام بچراں از دل کشیده عاشق خوابان دفا ندارد حریف شنیده عاشق تا جان فدا نه کرده کے آرمیده عاشق خود با خیال خوابان از خود بریده عاشق مانند صید زخمی از خود رمیده عاشق</p>	<p>از باغ کفر و اسلام یک پیوه چیده عاشق در دوا دمی محبت چون مرغ نیم بسمل شکر خدا که دالم درگاه و دست باز است از کاسه های پر خون بر چین نکرده ابرو انجام دل طپیدن آسایش وصال است در باب صبح دولت مفتاح و کائنات است دیدم که در گلستان ببلبل گوش گل گفت پروانه بشب دوش با شمع خویش میگفت چون بیا و لیلی خود را کند فراموش اخوان کو مکن را چشم ز بیستون گفت</p>
	<p>مجنوب صبح وصلی باشد کند تلافی در روزگار هجران روزی که ندیده عاشق</p>
<p>چون ترا شکل کشاید است از شکل چپاک لطف حق چون را با حق است از باطن پاک</p>	<p>مے بنوش از عقده های عقل و خیال پاک سینه صاف را از فکر کج و لا انانیت</p>

<p>مبینہ دیوار را از طعنه مع قتل چه پاک شیر را از حیلہ ہائے رو بہ کج دل چہ پاک دل بد بیا وادہ را از دوری سال چہ پاک ہمت مروانہ را از دوری منزل چہ پاک</p>	<p>روئے آتش ہمچو گل خندان شود از پیش خار عشق را اندیشہ از اندیشہ ہائے قتل نیست با توکل عشق را از راہ دور اندیشہ نیست مشرق و مغرب بود غور شبید را یکروزہ راہ</p>
<p>چون فلک مجذوب گویند سراسر عقدہ باش چون ترا شکل کشایار است از شکل چہ پاک</p>	
<p>تا ہنم پائے بر سر افلاک خاکم و از فلک ندارم پاک ما سلیانم و زیو چہ پاک صبح گاہم بدولت دل پاک مہربانم اتی و صارفند الگ مستم زند و عاشق و بے پاک مست و ہشیار را رسد چون خاک مرضی نیست بدتر از اسماک بہرہ ہرگز نہ برد از اطلاق خجلت از ہر دو میکشد ز لکاک</p>	<p>باہم شد بر آستان تو خاک شکر شد در آستانہ دوست ورنہا و تو ام ز غیر چہ بیم آفتابم ز فیض یکہنگی حبذا امن و فی و عا د الیہ پادشاہی لگد چہ مے باشد خرم آن دل کہ فیض احسانش ہنرے نیست بہتر از احسان آنکہ نہ ساخت مے فروشن حق و باطل چہ رو برو کردند</p>
<p>ہمچو مجذوب تا شوی خوشنود بگذر از آب و باد و آتش و خاک</p>	
<p>کہ از حصاری و عاکوتہ است دست خلل کہ وعدہ را بد و انداخت اضطراب اجل کہ مشتری بتو نزدیک تر بود ز جہل</p>	<p>صحیفہ ایست یا نشانے کاتبان ازل ز التماس قبول تصدق است و دعا ز سجدہ جس چہ پرسی تو فال نیک بزن</p>

<p>فانتھا قطرۃ من السحاب نزل ہماں دو دید و عمر است و راہ طول اہل بیا بہ میکدہ و ویدہ شوز جنگ جہل خدا بکوری شیطان بنی وید بہ دخل ہمیشہ فائدہ باہم دہند علم و عمل کہ قبلہ باہم عالم نشست مستقبل کہ میکس نہ برو جاں زبردست بڑا ہل</p>	<p>عطا کو لو التاجر سل من الفیاض فضائے مشرق و مغرب بذریعہ پیودن برو بہرہ و یا و گیر صلح و مصالح کشتا دول طلبی صاف پاک باید بخت چنانکہ فوت پرداز اندوہ بال دہند غلط زنت نہ از دیگرے غلط نمکنی ہمیں بود ہمہ را سر نوشت پیشانی</p>
	<p>چنانکہ فن رباعی سلم است بہ من خیال تازہ مجذوب است فن غزل</p>
<p>یارب ہمیشہ باشی مسکین نواز خوش حال تا در بہت فشانم جان دل و سر و مال باشد و عالمے خیرت ہر جا روی زو نہال تا سازوت تو نگہاں کیمیاے سیال روزے کہ گرد آخر روز و شب مہ و سال از روز و آچہ ماند آخر مدہ بہ رمال روزے کہ قہر خیز و از نامہ ہائے اعمال پرداز کے توان کروزیں دانگہ بیک بال خوشمید را زیں در باشد ہمیشہ اقبال</p>	<p>ساقی بیار جائے زان کیمیاے اقبال بازم بیکد و ساغر آزاد کن زہر قید گر آں کنی کہ ولہا گد و نہ از تو خوشنود بختم نشان گنجت میخانہ را نشان کن کارے بکن کہ عمرت از خود چل نہا شد احوال عمر ضائع بیجا لگو بوا غط حکے مکن کہ چوں مہر رویت سیاہ گردد امید رستگاری از علم بے عمل نیست داری ہوائے دولت بیدار باش تا صبح</p>
	<p>از دولت تو مجذوب گردیدہ ام سحر خیز یارب ہمیشہ باشی بیدار بخت و خوش حال</p>
<p>کوثر و تنیم را چوں سبیل</p>	<p>لطف لعلت کردہ بر جان ما سبیل</p>

<p>مازلعلت یافت تعلیم سخن یاد گلزار بهشت عارضت شوق خط سبز و یا قوت لبست وزو مهرت به از هر طاعت است گر نیارد سرخاک قدمت چون طیب علت دلها توئی مدعی سودے ندارد از امید قدرت عشق و فسون مدعی و شمنت یارب شود امروز بهم ظن اقبال لبز کویستان</p>	<p>کمان قرآن شد زبان جبریل کرد آتش را گلستان بر خلیل خضر را بر آب حیوان شد دلیل بیشتر از هر کثیر است این قلیل سنگ بارو بر سر اصحاب فیل جمل را بایدا شدن از جبال میر و دواز خاطرش ذکر جمیل پنجه شیر است در و باه و میل رو سیاه و عاجز و خوار و ذلیل باد و در و نیا و عقبی است طیل</p>
<p>جان و دل مجذوب مهر حیدر است مغز اینست و دیگر اقبال و قیل</p>	
<p>نبوش باد و عشرت بدولت و اقبال بیار باد که ایام غم به شیر گذشت بیا که رفت قرار از دلم ز بسکه طپید چنانکه چشم من اندویدن تو روشن شد بگوش تو گل خود بلبل چه خوش میگفت همیشه دیده مجنون بهامه من بنگرو سرت ز عشق چه خواهی باوج ماه رسید مکن ملامت مانا صبح از گرفتاری بزر و حیل و دستاں و فاز دهر مجوئے</p>	<p>شکفته باش شب روز و هفته و مه و سال شکفته باش که عارض نمود صبح وصال بیا که جان لب آمد ز شوق استقبال همیشه روی تو باشد شکفته و خوشحال که بے جفا خزان کس نکشت نارغ بال بیا و عارض یلے چرا انگیر و فال تو هم بشوق دل آراء خود زور و نبال نذیده مرغ و ملت دامن زلف و دانه نخل که کشته بر سر سم صد هنر از رستم زال</p>

<p>ہمیشہ قال نکوزن برائے خود مجذوب ز قال نیک کس البتہ می شود خوش حال</p>	
<p>ساقی بدہ آں ساغر خورشید شامثل سر رشتہ دولت بکف عقل نداوند اقرار بنادانی خود کن کہ ہمین است اندیشہ کج را بدیم آتش مے وہ بامعجزہ اندیشہ کج محض عناد است خون خور کہ کند و سرفروش دلیرت تا مے نہ کشی عقل تو دیوانہ نہ گردد گفتند با آواز بیک آدم و خاتم</p>	<p>تا ظلمت عقلم بہ تمنای رود از دل یعنے کہ بنادانی خود باش تو قائل سر رشتہ ہمیدن مجموع مسائل تا عقل نہ سوز نہ شود و سوسہ زائل این نکتہ ترا بس بود از کل دلائل گر شیر نہ گذر ازین ہمیشہ مائل تا مت نگر دی نشود حل مسائل کز روز ازل عضو تو مارا شدہ شامل</p>
<p>مجذوب طلب کن کہ دنیا و بہ عقیبے گرد و مت کریم است ہمیں باش تو سائل</p>	
<p>عشق ساقی شد مے بے عشق زدیم بوسے عفتے با تنک ظرفاں نہ بود عشق تا در یائے آتش مے نمود بار ما از جام ماہ و آفتاب تا رسیدیم از مکر طینتال سینہ ما حفاف پر بے ورد بود نقش پہلو ترکش پر تیر ما است طعنہ بے جاسے دشمن را بجا تا نماید فکر دشمن شبہ ناک</p>	<p>خویش را مستانہ بر آتش زدیم بادہ بارندان دریا کش زدیم دل بدریا کردہ در آتش زدیم بادہ ما بر یاد آں ہوش زدیم با نکویاں بادہ بے غش زدیم بادہ بارندان دردی کش زدیم صید ما با تیر این ترکش زدیم بروش با ناوک پر کش زدیم خویشتن را بر چک پیش زدیم</p>

<p>بد نشان بد ابرش دنیا کے دوس عمر باحس شد دل ما ہیچو لعل</p>	<p>پشت پاپر پشت ایں ابرشش زدیم بوسہ تا بر لعل آں ہوشش زدیم</p>
<p>ماہمیں مجذوب از روز ازل یا علی گفتیم و بر آتش زدیم</p>	
<p>روزگار سے شد کہ موہ روز کی کش میخانہ ام قطرہ ام دیبا و برت و ذرہ ام خورشید رنگ پیش زان کابین بحر اخضر پرتلاز و خوشا خویش را چون شعله بر آتش زدیم روزالت سلاہا برگرد دل گر دیدہ ام در بزم قدس باجوں دریا کشی ہا کردہ ام روز ازل سینہ سوزان و لم دا نذہ جادید ساخت بر دلم تا عشق طرح کعبہ و تجانہ ریخت شیخ و خسار و گر آتش پرستم کردہ است گفتگوئے واعطاں برگوش من با دست ہا تا بود و خلوت تم یک شبیہ سے باہوشے</p>	<p>مشتق درویش است کار بہمت شامانہ ام عقل حیرانت ہر جا بگذرد افسانہ ام شور دیداشت و سرگوشہ ہر یکدہ ام در دو عالم رؤسید از بہت مردانہ ام دل ہماں شمع فروزاں من ہاں دیوانہ ام عاطلاں فکر سے کہ در انداز آں ہر خانہ ام آب حیوان سمندر دارد آتشخانہ ام پرز سبوح ملائک شد بہمن خانہ ام باز عشقے ہم سمندر کردہ ہم پردانہ ام فیستم کو دک کہ بفریند با افسانہ ام آرزوئے سر بہ صبحا اگر کنم دیوانہ ام</p>
<p>من کہ باستم عاشق و دیوانہ و مجذوب بہت از کہ جویم عذر خود کز خویش ہم بیگانہ ام</p>	
<p>یار از ما جان و ما ز یار ساغر خواستیم ساغر بسیار با یکجاں نمے شد خواستن نامناسب را دریں در آبرو دیدیم نیست ہر دو عالم را یکجا خواستن ممکن نبود</p>	<p>جاں بجاں دادیم و جاں بردیم و دیگر خواستیم جاں گرفتیم از لبش ہر بار و بہتر خواستیم آبرو از دگر گش بادیدہ تر خواستیم پادشاہی در لباس فقر ازین در خواستیم</p>

خاکساری در طریقت کیمیای عزت است عشق دایم امتحان گسترده زاهد سجده است در جهان و آرزو مردانه ما بستیم صدف در فلک نقاره فتح و بشارت کو کنند از جهان و سرخ و زرد شکی کن تا هرگز ندید	در پیش هر چند افتادیم بهتر خواستیم برهن زنا و مازلف معبر خواستیم از توکل جوشن و از همت افسر خواستیم از دعا سبیل اهل دل هر جا که فکر خواستیم از سراسر رنگ با چوں لبه محل برخواستیم
--	---

دولت دیدار او محذور و آسای رونما

از سرجان بار با از جان و دل برخواستیم

بیاد صبح بر گلشن گذشتم نه سرو باغ را دیدیم قباوش نه خط عنبرین بر لاله دیدیم نه بازگس نگاه صدف شکن بود و لیل غنچه را دیدیم می آلود نه رنگ مشک و عنبر داشت سنبلی نه بر دوش صندوب راه دیدیم نه یک گل را سخن از چوین دیدیم سر پای آتش چوین گلین طور تمنا را زنگاهم آن زمان سوخت مده بازینت دنیا فریسم فلک کو خاک را که در آغوش نیاید عاشقی با کج روی راست گو دشمن کند فکر سرخویش	ز سر و لاله و سوسن گذشتم نه بر آن چاک پیر من گذشتم نه بر یک سبزه روشن گذشتم نه بر آهونه هید افکن گذشتم نه بر آن زنگس پرفتن گذشتم نه بر زلف کند افکن گذشتم نه بر یک سرو سین تن گذشتم نه بر یک بلبلی چوین گذشتم مگر بر وادی امین گذشتم که چو برق از سر خرم گذشتم که از آرایش این زن گذشتم که من از گرد این من گذشتم مگر بر دل دشمن گذشتم که من از سر یک دیدن گذشتم
---	---

	<p>ہشتم کرد ذکر خیر مجذوب نہ ہر جا بادل روشن گذشتم</p>	
<p>اسے چو عارض توبہ مصحف ندیدہ ام در مجمع لاکھ اس صف ندیدہ ام ایں غروشان رشک آصف ندیدہ ام یک زاہد ندادہ دل از کف ندیدہ ام یک بارہ قصہ بے نے و بے وف ندیدہ ام چوں بہترش زمیکہ مصرف ندیدہ ام یک اعتقاد صاف و راسخ صف ندیدہ ام</p>	<p>سروے قیامت توبہ اشرف ندیدہ ام صف در بہت کشید نہر آفتاب ماہ ایں جاہ و سلطنت کپلیاں ندادہ اند یاسے گزیدہ ام کہ بدوران حسن اور رسومت وجد ساختہ صوفیاں بہ قہر محبوس دام انجن و غط چوں شوم نتہا ہیں نہ پیش نماز است بے سواد</p>	
	<p>پتہاں شراب خوردن مجذوب ہم ہیئت دیوانہ مطیع مکلف ندیدہ ام</p>	
<p>کذب بہت افترا بہتیاں کجا کے کردہ ام پیش ازین ایں کوچہ رامیش ازوٹے کردہ ام منکد دفع ایں بلا پیوستہ باسے کردہ ام کے نظر بر بہائم جم یا خسرا کے کردہ ام سجدہ محراب آں آبر و میاں پے کردہ ام باو پاسے چوں ہوس رادر ترش پے کردہ ام مے بہ تحقیق حال حاتم طے کردہ ام بار بار این نکتہ را تحقیق از نے کردہ ام</p>	<p>ازرقیم گرشیدی توبہ از نے کردہ ام کے توامد و ازین در ساز دم فکر قیاب ہیچو و غط کے کٹم ہم غم عظیم ایام را تا دلم گردیدہ صاف از دولت خاک ورت گردام چشم منقبت ساغر و بخت روا گرد سلامت رخت بر نزل کشیدم و نصرت کافر بخشنده ہم ساقی ز آتش امین است نالہ بے پروہ را مطرب نائے دیگر است</p>	
	<p>توبہ از نے کئی مجذوب تکلیف مکن گوش بر حرف پریشان تو من کے کردہ ام</p>	

<p>چوں جان خود و جو تو را بے ملاکنیم عقل آں بود که تکیه بملطف خداکنیم ایستخوار تو به بیا از ریاکنیم باشد ازین وسیله دش از دل جداکنیم با پیرے فرشت اگر آشناکنیم تا بے نیازت از هر سو کیماکنیم مردانه که بعد امانت وفاکنیم باید در آستان تو خود را گذاکنیم باشد نمازهای قصار اداکنیم باید که خاک پای تری تو تیاکنیم</p>	<p>جای بده که از دل جانان دعاکنیم ساغر بگیر و موسی عقل گو مباش سهل است از شراب سوزا قناب ناچار منم یکش که ریا در پی و دست باشی تو هم همیشه جوان شگفته رو روشن رخاک بیکده کن چشم خویش را باشد از آسمان درین قدر بافروں تا شوق سلطنت نشو و سدر راه ما بگذر از بابائے تو افتاده جان بسیم داریم در نظر نظر کیما اثر</p>
<p>محبوب تا ترا همه یارای دعا کنند باید که بے ریا بنگی را دعا کنیم</p>	
<p>خزینہ بکف آورده ام بیک تسلیم که نام آں در است ثن ز زونہ لعل تو سیم که پیر می که ام داده این چنین تعلیم شراب بیفش من مست و می فروش کریم که تا ز غصه دل مدعی شود بدو نیم بجیر تم که خلاصی چگونہ یافت نسیم کے کہ پے به خیم باوہ بردا دست حکیم امید دار خود باوہ عصہ صاحب نسیم بگو بچشم و کین سجده و بشو تسلیم</p>	<p>قدح زمر و منی لعل دوست سالی نسیم نہاں بے سینه و خشنده گوهرے دارم خزینہ های دگر دارم و منی گویم ہزار شکر کہ کارم ہمدعائے دل است بہر دو زلف تو دانستہ منی کم بازی ز دام زلف دلم را دگر رہائی نیست خنہ کہ داشت فلاطون بجز خیال چہ دست نظر بسوئے ارم بہ کہ دل بہ فکر عذاب رضائے دوست اگر چاہی کند محبوب</p>

<p> کج غم چرا افتاده باشیم سرستانہ نکشادہ باشیم چرا بر روسے گل نہادہ باشیم پیائے گل چرا افتادہ باشیم پیائے خم چرا نہادہ باشیم بیات جنگ را آفادہ باشیم اگر ہم در سر سجادہ باشیم چہ باشد ما دل از کف دودہ باشیم خواب نفس خود گردادہ باشیم ہماں بہتر کہ ما افتادہ باشیم رفیق دلبران سادہ باشیم </p>	<p> بہار آمد چرا بے بادہ باشیم چرا با ہمت شش روزہ چل گل بیاد روسے خواباں لٹے خود را بشوق گل رخاں چوین بل مست سر آلودہ را مستانہ بے باک غم ایام ساقی و رکین است بیاد آں آتشیں آب ریاسوز دریں بازار ایماں سے فروشد نفسہارا حساب آساں توں داد چو عاشق سایہ معشوق خویش است بہشت نقد اس باشد کہ مستاں </p>
<p> دریں غمخانہ چوں مجذوب آں بہ کہ با معشوق و جام دہا وہ باشیم </p>	
<p> تا عیش ہاز دولت بخت ہواں کنم تا سر بجاست خدمت این آستاں کنم ورس است گریہ ام کہ ہستی رواں کنم تا من بکام دل نیسے جان فشاں کنم تا خون رشک در دل ہفت آساں کنم یا قوت را چہ تاب اگر امتحاں کنم دیوانگی است شکوہ گرازا بغباں کنم تا من بیک اشارہ ترا نکتہ داں کنم </p>	<p> دارم بسر کہ خدمت پیرمغاں کنم ہرگز کیسے بد ملت خود پانہ سے زند مشقت نالہ ام کہ بہ شب میرویش لعل لببت مگویم صد ہزار حباں ساقی بیاد آں قدر سبز رنگ نے عشقم بگویش گل ہزار آب و تاب گفت بانیش خار خذہ گل و لکشا تراست بے غور حرف لب کشا در جواب من </p>

<p>در روزگار پیری اگر بمانست دل</p>	<p>بازش بوقت تازه جوانی جوان کنم</p>
<p>مجنون سرکش ز پے شہوار عشق</p>	<p>تا آگہست ز جرات صاحب قرآن کنم</p>
<p>کار خود را مابلطف کار ساز انداختیم سینہ ما سالما آماجگاہ غمزہ شد دولت محمود از باد فنا امین نبود مصلحت را کیمیا ساز و غمت تدبیر دید ارغنون پرواز این نہ پرده یک آہنگ بود رینہ دنیا شکار ہمت مستانہ نیست نئے بکش ز اند کہ ما ہم دستہ در تالفاہ فرقہ آلودہ دنیا نمانے نیست نیست دعای راصیت عالم گیر ما از پا فگند</p>	<p>تا نظر بر چہرہ آں و لہذا ز انداختیم تا ز روز نہائے دل گوشہ بر انداختیم خوش را بر حلقہ زلف ایاز انداختیم خوش را در بوتہ صبر و گداز انداختیم ہر کجا در بزم دل گوشہ بر انداختیم بارہ دانستہ بر کنج شک باز انداختیم اہم تر و تہیہ بجائے جاننا ز انداختیم کے ز دوش این خرقہ را ما در نماز انداختیم صدید را ما با صداے طبل باز انداختیم</p>
<p>مشعل مجنوب را مثل کشا از ہم کشد</p>	<p>کار خود را مابلطف کار ساز انداختیم</p>
<p>چوں ماہ لاف حسن زند رو برو کنم با ماہ ہر زماں زورے گفتگو کنم تا خون رشک در دل پر آرزو کنم صد التماس ہم بہاں آبرو کنم باید روم بہ میکدہ تا جستجو کنم چوں گل بیک پیالہ ترا سر خود کنم خود را بہر غصہ چہرا تند خو کنم</p>	<p>کے رو دہد کہ با تو شبے گفتگو کنم تا چند و خیال تو اسے آفتاب حسن وستے بامد سازو بخونم خضاب کن با آبروئے مہر تو با کم ز حشر نیست ز اندہستہ کہ بدہدہ دلم چشم مست داشت خواری کش میکدہ با من ہرے بکش انے چیز ہمیشہ نہا شہم شکستہ رو</p>

<p>دیدار خوب در مہم کار سے مبارک است ہرگز بدم بہ پیش نیاید دریں سفر</p>	<p>ساتی ہیا ہیا تو سے در سہو کنم توفیق اگر دہند کہ خود را نکو کنم</p>
<p>مجدوب روز عید سراپا یم آرزو دست تا خویش را دلائے سراپا سے او کنم</p>	
<p>من کہ در دی کش بے ساختہ بے باکم مے چرا در گردِ عرب غر کنم پیش من شیشہ پُر بہ بود از خم تہی آتش ووزخم از عہدہ نیاید پیروں نہوای شد نخل از میچہ بادہ فروش از ہاں روز دلم شمع ہدایت فروخت طاہر قدسم و باغ و طعم رفتہ زیاد گرہ رشتہ جہانم کہ سر عاریت است</p>	<p>ساعت سراختہ ہرگز نکلند غمناکم پیش ازاں روز کہ پچاہ کلد از خاکم تاج بر عقل فلالوں ندید اوراکم آب میخانہ ساز و زیار گرا پاکم ورنہ جز غصہ چہ حاصل بود اظلاکم کالتش عشق تو آہ میختہ شد با خاکم تا کجا بار کنند از گرہ افلاکم نکشاید مگر از حلقہ آں فتراکم</p>
<p>زند و در دی کش و مجدوب نظر بزم است نکر بے فائدہ ہرگز نکلند غمناکم</p>	
<p>زہر شان و شوکت بس ایں عمر تم جبینے بہ از آفتابم بس است ازیں در چو خورشید زلفت پیش زا خلاص پوشیدہ ام غلتے نباشم چرا خاک آں استمال سرم چون کند سہو در سجدہ بایں سجدہ خود کردہ ام و در ازل</p>	<p>کہ از خاکساران ایں جہنم تم نشان نمایان ایں دولتم ہاں نوز دل بس بود خلق تم کہ تا حشر بالا بخود شوکت تم کہ در خاکساری بود عز تم کہ دل جمع سازد زہر طاعت تم نخواہد فراموش شد عادت تم</p>

<p>دریں درازاں گشته عقلم گدا گناہم بامید لطف خداست وگر وقت آن شد که از در گشت کنده نیازم زهر آرزو</p>	<p>که ظاہر شود بہر جہاں ہمت گوای نباشد بہ از جراتم کشاوی دہد رو بہر ساعت ہیں آرنہو باشد از خضر تم</p>
<p>ہم مجذوب ایدل بگو مشرودہ باد کہ نزویک شد وعدہ دولتم</p>	
<p>خاک در کاسہ این گنبد فیروزہ کنم مگر آن آب کہ بایا تو در یوزہ کنم تا قناعت بہاں قیمت ہر روزہ کنم تا خبر وارت ازین مہلتش روزہ کنم یہ در دیر مفاں خدمت سی روزہ کنم دیدہ را بر در دل کاسہ در یوزہ کنم منکہ افطار بخون جگر از روزہ کنم</p>	<p>ساعی گزل لب لعل تو در یوزہ کنم نکند تشنہ لبم جام جم و آب حیات یارب اندیشہ فردا نرود از یادم روز شنبہ بکف آورے فنا جہ نیش بہر یک بوسہ آن منچہ ماہ جیس تا بگنج گہرم شاہ و گدار شک برسد چوں توفیق خدا خون نکند در دل خصم</p>
<p>اشک مجذوب اگر صبر کند من ہمہ را لعل و یاقوت و عقیق و درو فیروزہ کنم</p>	
<p>طاق ابروئے تو دیدم بہ نماز آمدہ ام بہ طلب گاری آن عمر دراز آمدہ ام طائر قدسم و از گلشن راز آمدہ ام مشت فلکم کہ بدر گاہ نیاز آمدہ ام بامید کرم بندہ نواز آمدہ ام بر در میکدہ با سوز و دلاز آمدہ ام</p>	<p>من بایں در زپے نعمت و ناز آمدہ ام نگہت زلف تو پیچیدہ بگلزار بہشت از پے مصطفی و رقصم داشته اند عجز افتادگی و مسکنتم در کار است طاعت بندہ عیاں بود کہ نافرمانی است باشد آہی بر مذہب جگر ماہ فروش</p>

<p>تا بدانی که چرا از همه باز آمده ام همه جاسیر کنان گوش بساز آمده ام کو بگو این همه راه انبیه باز آمده ام</p>	<p>بر در خالقه و صومعه مستان بگذر در شبتان عدم تا به نظر نگاه وجود از پی صید غمت باز دلم بال کشود</p>
	<p>سرگشت من مجذوب شنیدن دارد گوش کن که سفر دور و دورا آمده ام</p>
<p>چشمه گرفته است بیاد پیاله ام باز لب عنبرین است شکیں کلاله ام قسمت کدام کرده باین در حاله ام این خط خلاص کرده ز قید رساله ام بهتر بود طاعت بهفتا و رساله ام در سینه داغها شد مهر قباله ام هرگز بخاطر تو گراں نیست ناله ام آں زهر که ریخت غمت در پیاله ام دیدار ماه چارده و دور ماهه ام</p>	<p>نباید گو که مست شراب سه ساله ام واقف نه که چون بکنم گرفته است هرگز بهماه میگذره خود سر زفته ام چون دید و دلم نباشد بخط جام یکدم خیال رفته خوش صنعت خدا تا گوشه ز ملک قناعت بجاں خرید بالطف آں نراج ندانم که از چه رو شکر خدا که از لب لعلت نهان بود دو شمع بیاد خط تو دیوانه کرده بود</p>
	<p>مجنون و باز قرینه توان یافتن که دوست آرزوه نیست خاطرش از آه و ناله ام</p>
<p>باک از عس و محسب و شاه نداریم در دل هوای جز رخ چون ماه نداریم آں نیست که ما دوستی از حباب نداریم نزدیک تر از ملک سحرگاه نداریم مار شک بدرویش و شه شاه نداریم</p>	<p>مستم و گنهگار بحسن آه نداریم بے باک و سر اسر رود و ندیم و نظر باز جایه که ز دولت نبود و دولت فقر است شهری که در دولت و اقبال فروتند داریم بتوفیق خدا سلطنت فقر</p>

<p>احال رہ از عقل و جنوں ہر دو گرفتیم تنہا ست جنوں گر ہمہ راہست بیابان برو امن تشریف بلندش نرسید است</p>	<p>نزدیک تر از راہ جنوں راہ نداریم نا امن تر از راہ خرد راہ نداریم تا دست امید از ہمہ کوتاہ نداریم</p>
	<p>مجدوب در شاہ کرم خاک مراد است امید بغیر از کرم مست شاہ نداریم</p>
<p>لے سراپا ناز قربانت شوم جملہ خوابان جہاں صید تو اند تو فریش ز دوا عجا ز تست شمع رویت کو کہ دل پروانہ وار میشوم قربان آن ساعت کہ باز صدر ہم گم باز گردانی ز راہ ہر کہ قربان تو شد ممتاز شد گر کہ گنم صد جان فدایت ہر جان</p>	<p>ناز کن تا باز قربانت شوم من ہم لے شہباز قربانت شوم لے تمام اعجاز قربانت شوم تا کنند پروانہ قربانت شوم بینمت و ساز قربانت شوم باز گروم باز قربانت شوم باز ہما ممتاز قربانت شوم از دل و جان باز قربانت شوم</p>
	<p>دیدہ مجذوب حیران تو شد من ہم لے شہباز قربانت شوم</p>
<p>بابا این ور ز سپے برگ و لو آئندہ ایم چوں توان آمدن از عہدہ آئین شکر بر دل با وفا مہر تو از روز ازل پیاں بست بہو اسے سر کو سے تو نگزار بہشت از سر شام عدم تا بہ صبح گاہ وجود طاف ابرو سے کجیت در رہ دل نیکو گاہ</p>	<p>ور و سندید و با امید و آئندہ ایم کہ با امید بدر گاہ و شام آئندہ ایم بر سر وعدہ آں مہر و وفا آئندہ ایم ہمہ قافلہ یا و صبا آئندہ ایم بہو اداری آں زلف و دقا آئندہ ایم بابا یہ ور ز سپے قبلہ شام آئندہ ایم</p>

<p>از پئے آتش این طور لقا آمدہ ایم تا بدانی ز کجا تا بجایا آمدہ ایم از عدم جلد با داز صلا آمدہ ایم ہمہ جا بر اثر راہ نہا آمدہ ایم</p>	<p>یکجہاں آتش مل شعلہ دراز کوئے تو شد خاک مینخانہ شود جہاں جہاں ہیں بکف آہ دو جہاں را بسر جوان کرم خواند کریم از بیابان حرم تا بدر پیوہر مغان</p>
	<p>بہرے من مجذوب ز گلزار بہشت بہر تسلیم بدرگاہ خدا آمدہ ایم</p>
<p>خاک کردہ خندہ آب بدل اجل ناب ہم یعنی نداشت تاب جمالت نقاب ہم در برگ غنچہ بردہ نشیں شد کلاب ہم یا آتش از رخ تو خجل گشت و آب ہم محوت کد ام ذرہ فتنہ در نقاب ہم تا ناز جگر شراب و ہندت کباب ہم تا آں جہاں نجات و ہندت نقاب ہم تا نالہات و عاشو و مستجاب ہم این نکتہ را ز من بشنود ز کتاب ہم آسائیشہ کہ شاہ نہ بیند بخواب ہم</p>	<p>وارو بسر ہوا سئے رخت آفتاب ہم در پردہ زو جمال تو آتش بکائنات پسچیدہ نبل از غم زلفت بخویشتن از تاب بادہ برگل ریت عرق نشست خورشید را نہاں نکند پردہ ثئے راز خوردند شو جو لعل بدخشاں بخون دل جاسے دریں جہاں بجگر تشنہ بدہ خود را بشوق گریہ مستانہ مستکن بنجیدہ گوئے و آنچه نیرسند ہم گوئے ویدیم ما ملازم درویش بودہ است</p>
	<p>آہم جمالت از دل مجذوب میکشد شکر خدا کہ رفت غم و اضطراب ہم</p>
<p>در غمہائے جہاں را بہ عبث و انا کہم سے بدہ تا و اگر اندیشہ بے جا نہ کہم خوں چہرا در دل آہیں گنبد مینا نہ کہم</p>	<p>تو بہ کہ دم کہ و گر تو بہ نہ صہبنا نہ کہم ساقیا مایہ غم عقل کج اندیشہ است من ہم از تہقہ چوں خندہ مینا شہ است</p>

<p>غم و نیای دنی دشمن دین و دل است ناکسم گدہ ہوا داری آن زلفِ دو تا منکہ اشکم ہمہ جا گنج گہر کردہ رواں ہمہ را فقر و فنائے ہمہ روشن شدہ است شمع رخسار تو فرمود کہ در روز و شب ہم صبر و ہوش و خرد و دین و دلم رفته ز دست آن ہنر نیست کہ بد بینم و گویم ہنر است</p>	<p>نیست مردی کہ علاج غم دنیا نہ کنم پنجہ در پنجہ مرد انگن جو زانہ کنم خندہ چوں بر زبکم خنچ شریانہ کنم از تو ہم جز تو ہاں بہ کہ تمنا نہ کنم کار پردانہ کنم من ہم و پروانہ کنم ز دم تا ہمہ را پیش تو پیدا نہ کنم ہنر آنست کہ بد بینم و رسوا نہ کنم</p>
<p>کہ بلا کہ چہ ربلو و از دل مجذوب قرار من چرا در نجف آسودہ تماشانہ کنم</p>	
<p>دل دادہ ایم و تحفہ و روئے گرفتہ ایم خورشید و ماہ را کہ سراز اسماں گذشت سرگشتہ تو ایم و فلک پیش خیل باست مارا ہوائے میکدہ بر سر قنادہ است چشم و چراغ ما دل صفا است چوں پہر آبے مگر بہشت زندہ بر ہوائے ما دنیازن است و عاشق دنیا نہ زن نہ مرد</p>	<p>خون خورده ایم و چہرہ زردی گرفتہ ایم از دفتر حسب مال تو فرستے گرفتہ ایم در وادی جہنم پے گردے گرفتہ ایم آنجا نشان چارہ و روئے گرفتہ ایم تا از کتاب حسن تو فروستے گرفتہ ایم آنجا نشان چشمہ سر وے گرفتہ ایم ابن پند را بگوش ز مروے گرفتہ ایم</p>
<p>مجنون بدستے است کہ از مکتبہ سر یکبارہ ترک باد یہ گردے گرفتہ ایم</p>	
<p>ما تن بعیش بفت مسلم نے دہم تشریف غم روز ازل سر نوشت ماست ما دل بجا گوشتہ میخانہ بستہ ایم</p>	<p>یعنی غم ترا بدو عالم نمی دہم او ہم نمی ستاند و ما ہم نمی دہم ایں گوشہ را بسلطنت جم نمی دہم</p>

<p>گردل بہ مہربانی مریم نمی دہیم تا دل بدست طرہ پر خیم نمی دہیم رضعت پیل اشک دایم نمی دہیم انصاف بر سخاوت حاتم نمی دہیم ایں ثرود را بدم بے غم نمی دہیم</p>	<p>لذت زخم نیافتہ حیرت کج طریب آشفتنگی ز خاطر پاکم نے شود دیراں سرا بے حادثہ را آن ثبات نگذشتہ بود از سر آوازہ سخا ایں شگفتہ باش کہ غم نیست در</p>	
	<p>بایا و ترفاقت مجذوب و کج غم ایں گوشہ را بعیش در عالم کنے دہیم</p>	
<p>دست از تنہا سے کشم تسخیر عالم میکنم ایں عیش با کن دولت اشک دایم میکنم خود را سلم متعل از شوق اسلم میکنم گاہ شہ سکایت با صبا از لطف پر خیم میکنم گفتا بیک پیامت من نیز آدم میکنم بے فکر ہرگز نیست طاعت مگو کم میکنم جاسے کہ بر میر کشم پاسے ہم از جم میکنم زاں عصہ را با خون دل پوشتہ دہم میکنم</p>	<p>تا پائے ہمت میرود روانہ آرزوم میکنم کے رو دہر با سیم وز با کج یا قوت و گہر بزدلف آں ماہ چگل دل بستہ ام از جان دل دیگر بش صبر و وفا کار سے ندرام جز دعا گفتم شدہ دیوانہ ات عمر بسینہ در میخانہ ات زاہد ندانی کیستہم کے چوں تو بے مے بستیم ہر چند بیہوش از نیمہ از مرگ ہم غافلیم افیون و مے با یکدگر کہ کیفیت دیگر دہم</p>	
	<p>خوش می نماید دم بدم در با و او مجذوب ہم صبر کے کہ من در کج غم با چشم پر خیم مے کنم</p>	
<p>از غیر تو مردانہ بریدیم و گدشتیم چوں شعلہ سراز خاک کشیدیم و گدشتیم ہر کام بعد کعبہ و مسجدیم و گدشتیم چوں بسے گل آہستہ بریدیم و گدشتیم</p>	<p>از دامن خود دست کشیدیم و گدشتیم دیدیم گدائی ہمہ از خاک پرستیم را سچ کہ در در یک روان شیشہ و لہایت از بلخ تنہا کہ دورنگی ثمر او مست</p>	

<p>ہر بواہو سے دامنے از غنچہ و گل چید بادامن ہر غنچہ درآویختہ صد خار در پردہ آن نور کہ پیدا دہاں است در بارغ ہوس میوہ صفر اشکے نیست</p>	<p>ما دامن ازین طائفہ چیدیم و گدشتیم بر طبع ہزاراں نہ خلیدیم و گدشتیم پیدا و نہاں را ہمہ دیدیم و گدشتیم از شاخ طمع دست کشیدیم و گدشتیم</p>
<p>در باد یہ گاہے کہ رسیدیم بہ مجذوب ہوئے بہم از دور کشیدیم و گدشتیم</p>	
<p>من از اں کلام ہمت کہ بطرف شکرستم نہ بہ دور و سرا سیرم نہ بہ چیں جبر ایل بہ شکست شیشہ مادل ختم کو نہانند چہ بقوت ضعیفی چہ بزور ناتوانی گل دلاہ زار چشم زہوا نگشتہ رنگیں دل خویش را ندانم دل تست پاک آہن بہ کشنگی دلم را ہمہ جا شکست زلفت بہ پیاد آستانے شاہام چونوح آدم</p>	<p>چو طلسم آرزو ہا کہ بیکدگر شکستم نہ خار شام غم را زستے سحر شکستم کہ من ایں شکستی را ز تو پیشتر شکستم دل و ثمنان خود را نہ بزور و زور شکستم سر خار اے غم را ہمہ در جگر شکستم ز غم تو بیکہ در دل سر نیستہ شکستم چہ عجب گدگشا دے بہ ہمہ ہر شکستم کہ در اں سفینہ ہرگز نہ بدخطر شکستم</p>
<p>ہمہ جا کشیدہ در ہا ہمہ غم و غائے مجذوب بہ شمارہ طلسم کہ درین سفر شکستم</p>	
<p>و گر رفتم کہ در میخانہ باشم ز تے نوشی رد و کارین از پیش دل دریا کشم خوشنود ازاں است چہ از زنی فروشاں دور گردم در اں مجلس کہ ساقی شمع بزم است</p>	<p>رفیق شیشہ و پیانہ باشم روم در کار خود مردانہ باشم کہ من در وی کش خمخانہ باشم چہ با آتش بیگانہ باشم چہ احسرت کش پردانہ باشم</p>

<p>اگر عاقل شوم دیوانہ باشم چو در دام چربے دانہ باشم خواب نرگس مستانہ باشم چہ باشم من کہ باشم یا نہ باشم اگر بیگانہ بیگانہ باشم</p>	<p>بحرف ناصح و فریاد واعظ بروز اندریا عشقت بے عیش بیاساتی بر غم کور طبعان قومی باید کہ دائم شاد باشی تو فلک آشنایا آشنایا ساخت</p>	
	<p>چہ حاصل از غم ایام مجذوب ہماں بہتر کہ در میخانہ باشم</p>	
<p>در غم شکر بے بر آتش آبے میزنم وزہ ام لاف دفائے آفتابے میزنم ساغرے نوشم و فکے صوابے میزنم بر صدف ہم جہتاں باز اتخابے میزنم بخت خواب آلودہ را بر رخ گلے میزنم با خیال شوق چشماں راہ خوابے میزنم آتش پروانہ را بر اضطرارے میزنم</p>	<p>ہر زباں از خون دل جام شربے میزنم نیستم پروانہ تا خود را بہر آتش زنم غنچہ رائے بوسم و پاوے ز لطف میکنم گوشہ میخوانم و یک شیشہ باموشی از صبور میطلبم جز گریہ بیستادہ نیت از تاشائے کوکب حیرتم را مطلبے است میکنم دل را قلی با خیال عارضت</p>	
	<p>ایں کمال ہمیں کو چوں مجذوب در دیر مناس دم ز خدمت گاری عالی جنایے میزنم</p>	
<p>نزد ویر نہ انیم ہمینم کہ ہستیم ما بر سر قرار ہماں روز استیم ما تو بہ کہ کرویم ہماں روز شکستیم کو خلق بدانند کہ ما بادہ پرستیم آنروز کہ لب بر لب پیمانہ شکستیم</p>	<p>پیمانہ کش و رند و خواباتی و مستیم جز پیروی ویر میخان و سرانیت آن نیت کہ با ہم بہ غم توبہ نہائیم بانگ خودی ذوق رستی نتوانیم از دل غم بیجا نہ گدہ گدہ شد و پیر خاست</p>	

<p>آنروز بدام تو فدایم که رستم عهدیست که باز لب من ساقی تو بستم برو این لطف تو سر پایم و بستم</p>	<p>سبب قطع تعلق نتوان گشت گرفتار یک عمر پشیمان شدن و نشستن بر ما منشا دست که ما به سر پایم</p>
<p>از صحبت مجده چای و دما که نه پیدایم عهد بار و سینه نت که با تو به شکستیم</p>	
<p>این دریا کلمه فارغ نیست شاید بر کنار فتم که بخود گروم و آنها بدینا لشکر کار فتم که کل گل شگفت نظر از من در خار کار فتم که هست از پائین نم بر خیزم دور پایار فتم و دم در عالم هستی بیا از کس و عمار فتم که بایاد و نشاید در عالم دار فتم</p>	<p>بصد آشفتنی چون موج هر سوبه قرار فتم غزال فیض پر دوشی است کوایم گشت فتم پیرا پوشم درین میخانه چشم از رویه آفاق دران میخانه شوقم را تمنا در کنار افتد شعور عقل را چون غیبت از رنگ نادانی جنون از دامنهای سینه ام کل فتنه کلاه بید</p>
<p>دل من آن لحظه خاطر جمع کرد و از پشیمانی که دور پائین تو چون زلف و قلب اختیار فتم</p>	
<p>و این آلوده به نقاب انداختیم لشکر خوش آن دلهایم و کلاه بیدار فتم این کتاب پر غلط را ما باب انداختیم در کمینش خویشتن را با خواب انداختیم مرغ دل را خوش بدام ضطرب انداختیم ای خوش آن فوین که باجم و شراب انداختیم انظر از دور در موج شراب انداختیم</p>	<p>چشم ترا آخر هر لیش به نقاب انداختیم اشک مارا با غبار دل نشاید دیگر است عقل دور اندیش را دیدیم جز به چاره همچو خواب آهوی فیض از چشم بدم کرده بود باز با صد بقراری بهر آن یکدانه خال غصه را با خون دل پیوسته بر سر میکشتم سیر دارد و این دشت اما از کنار تا بهر سلطنت مجده و در سرباد</p>

<p>میروم در حلقہ مستان عبادت میکنم بعد ازین باگربیت تان طاعت میکنم میروم تعقیبش از باب مروت میکنم جان چه باشد آنچه مقدور است خدمت میکنم بے قدرت سرشے که می بینم قیامت میکنم تا نکدانی بکار این جراحت میکنم همچو محفل با سگ بیله محبت میکنم خویش را پروانه خدام حضرت میکنم چشم باز خویش را یا ر دولت میکنم</p>	<p>از ریاضت نه بستم ترک عادت میکنم بهر از شکند است هیچ استغفار نیست کار و بار می فروشان دل بدست آوردن است آدم بر آستان تانم جان را نثار بے رخت با ناله آتش در گلستان میزنم در خیال الحل بکیونت و لم خون می شود گر کنم گاسه رقیبان از آتش و غیبت چون ملائک تا شوم در محفل جان شمع بزم دولت بیدار دل جز دیده و بیدار نیست</p>
<p>از گناه خویش تن مجذوب خاطر جمع دار اتماس از یاد شاه دین و دولت میکنم</p>	
<p>چمکم دارم غم بسیار دارم زیاں از گرمی بازار دارم مسلمانم سر زمار دارم نجالت از درو دیوار دارم شکایت گونه از یار دارم درین بیخوله من هم کار دارم زبان خوش برائے مار دارم کریه راجے ستار دارم که من هم چشم گوهر بار دارم بغیر از عاشقی صد کار دارم</p>	<p>چمکم دارم غم ولدار دارم نداستم دلم را چوں بدووند و لم جمع است بازلف پایشان ز لب در کوچه با بیوه گشتم رقیب از خاطر م نگذشته هرگز سلیمان خاسته انگه از دست ز خیم کج زبان اندیشه غمیت سراپا عیدم و نیکم شناسند از انم چشم بر مال کس غیرت دل از کف داوه و مجذوب مستم</p>

<p> روز خوشی بطلع خود باز دیدہ ام منعم مکن کہ بلبل بجزاں کشیدہ ام بے وہ سنت روشنی ندیدہ نو دیدہ ام از لاله زار عشق تو گلہاست چیدہ ام حریر سے کہ در فراق تو بر خور دیدہ ام حق بانست زانکہ پیرا زناں خریدہ ام ساقی شنیدہ بود وے بندہ دیدہ ام از مفتیان مدرسہ ہم واریدہ ام چوں کوہ در حصار فلک آمد دیدہ ام </p>	<p> ایدل بیا کہ شرودہ وصلے شنیدہ ام در بزم وصل نالہ یقین دلکشتر است پروانہ وار روز و شہم در نظر کیے است در سینہ و غ نیست کہ در تم گفتم است بایا و زلف روئے تو و لیل و لضحی در دست عزیز تر بود از جان غاسم دست و ہندہ آب بر آتش زندہ نام تنہا بہ پیش پیر مناں مے بہ از ریاست و عشق کیل عادتہ بستم نے کند </p>
--	--

محبوب شرودہ باد کہ آمد بہ سار وصل

بالمیدنی بطلع خود باز دیدہ ام

<p> از جہاں گل جیدہ از سخت جہاں بر خور دیدہ ام مابد ورقہ آخر ز بان بر خور دیدہ ام مار شاخ سدرہ در باغ جہاں بر خور دیدہ ام تاشب قدر سے بایں گنج جہاں بر خور دیدہ ام تا بدام حلقہ غنہ نشان بر خور دیدہ ام گر چہ مادل دادہ ایم اما بجای بر خور دیدہ ام ما بہ بزم خسرو آئیں کیاں بر خور دیدہ ام آنچه مار بود در نیت باں بر خور دیدہ ام چوں بہ بازیہاںے خوب آسماں بر خور دیدہ ام </p>	<p> ہر کجا مستان باں سر و زان بر خور دیدہ ام گم و غم از خاطر ماسر و قداں سے بریدہ چوں نباشد از پے قامت بلند ان چشم ما سالہا خون خور وہ ام از حشر یا قوت اشک داند ہائے اشک ما شہا پریشاں گشتہ اند در دیار عشق باشد زندگی در یاد یار عیش و دریشاں کجا و عشرت نتاہاں کجا خیر خواہاں عالمے را کردہ با ما خیر خواہ روز و شب بانہ رستی تا شاخو شتر است </p>
--	---

دولتہ رو دادہ از سخت جہاں بر خور دیدہ ام

از در پیر مناں ہر دم من و محبوب را

<p> بکون ویدہ مکتوبے نکلام ہوا مطلق در عنوان کف نقش حکایت ہائے آیدم جفا را کشم لغز ہضمون ہائے دوز بہم پیچیدہ چوں مار آہش ہمین آں ہایوں بال شاید الہی ہر باں گرداں دلش را بر دوی باز گردان آں ہمارا بدہ ساقی شراب ارغواں رنگ بامیب زونا از دل کفم برد بایں شرط از کفم دل برد و لدار اگر عشقم نہ بخشد عمر جاوید الہی عمر جاویدم کن جہاں </p>	<p> یکایک عرضہ دارم آنچه دارم بایں عنوان ز عاشق یاد آرم بتقریب فایک یک شمارم کنم خمش بامیدے کہ دارم بہال طائر قدسی شمارم بفارغ بال از غم سر بر آرم زلطف مہر ماہر کس ندارم کہ دیکر نیت تاب انتظارم بآن نیت کہ مینی روئے یارم جھا جوئے کہ کرد امید دارم کہ دست از دامن او بردارم چہ حاصل از حیات مستعارم کہ احسان ترا یک یک شمارم </p>
--	--

تعب نیت از اقبال مجذوب

کہ بہت بستر یارش را بیمارم

<p> چوں کار این عالم شود تسخیر آں عالم کنم تا با سر شک لالہ گوں نخل در دل عالم کنم تا خاطر جموع را آشفستہ و بہم کنم اور و ہند بر شاخ گل من نازم کنم تا ہم عظم را روان نقش آں خاتم کنم کوگرہ مستانہ تا ہر دورا با ہم کنم </p>	<p> کو بہت مردانہ تا از تنہا رم کنم کو عشق مرد خسارہ کو شوق آتش بارہ کو زلف آں ماہ چگل کو آں جلا دین دل کو دوتے تا یار و من متان شولم اند چین کو طوق ہمیں غنچے کو خاتم لعل بے گاہ از گناہم نگدل گاہ از عبادت منفضل </p>
---	--

<p>دل آب جیواں در کشد من سیر جام جم کنم جای بدہ نا آگہت از جرات رستم کنم سازم پریشان و فنا یا حلقہ مانم کنم من با خدنگ راستی همچوں کمانش خم کنم نانا ز ہر نوشیرواں یا خندہ بر حاتم کنم</p>	<p>ہرگز نہ میرم گر شبے شیریں کنم کام از بے تخت کیباں بر باد شد دوراں از ہم یار شد شام با نوازش کن مرا نا جمیع خصم ترا گر خصم کج سکرش شود یا تعلقہ آتش شود تا گشتہ ام پیشیت گدا می گویم و باشد روا</p>
<p>از دولت غم عیشہا با خاطر خستم کنم</p>	<p>گر چند روزے با جفا صبر نہ بود مجذوب را</p>
<p>بند بپائے عاقل و دیوانہ بستہ ایم چشمے کہ ز غنایت بیگانہ بستہ ایم سدیت ما بہمت شامانہ بستہ ایم احرام کعبہ در رہ میخانہ بستہ ایم مادل بزل ف یار حکیمانہ بستہ ایم تہمت بہ عشق بازنی پروانہ بستہ ایم پیاں بدست یاری پیانہ بستہ ایم</p>	<p>ہر جاز سرگذشت خود افسانہ بستہ ایم مشتاق یک نظارہ دیدار اشناس ور ملک فقر مانم یا جوج حرص نیست در حجبوئے دل کہ ہماں خانہ خداست سیمائے شمع در دل شب خوش تا زرت خواہش کجا بہ جذبہ مشتوق میرسد بالتفات ساقی و احسان میفروش</p>
<p>مجدوب بادہ نوش کہ ما تم یک امید</p>	<p>اں ہم بالتفات کریمانہ بستہ ایم</p>
<p>بر طرف دامنے سر پہے گرفتہ ام پیمانہ ہم از کف ساقی گرفتہ ام ایں ملک ما بہ تحفہ آہے گرفتہ ام من ہم دریں ہمار پناہے گرفتہ ام آنجا نشان خانہ ماہے گرفتہ ام</p>	<p>گر دیدہ ام غبار و پناہے گرفتہ ام در خاطر مشکست طلسمات آرزوست گنج قناعتم ز عنایات لطف اوست منم کن ز حلقہ مستان سینہ صاف پائے طلب ز کوی خرابات چوں کنم</p>

چوں شمع دل گداخته صد بار جراتم تا خجلت از کرم نہ بروردن بازخواست	تا رخصت ہفتہ نکا ہے گرفتہ ام بر ہر گناہ ز توبہ گواہے گرفتہ ام
عجب خوب خار کسارم دور انتظار دوست در کو چہ وفا سر را ہے گرفتہ ام	
خیز تا از در میخانہ گذارے بکنیم راہ ظلمات دلب چشمہ جیواں دور است ماہاں بہ کہ دریں دارہ حیرانی نیت در انجمن وعظ ہجر خصہ واہ در مقامے کہ بیا دلب اوے بکشند ماند انیم پریشانی ماما کے و چن عمر نقدایت کہ البتہ ز کف خواہد شد خواب را سرودہ ویر خیز کہ با دیدہ باز عمر تا چند شود صرف شمار روز و سیم پیش ازین ہم نتوان کرد دارا با خصم	بالب مہنجیہ و فح خارے بکنیم التماسے ز لب لعل نگارے بکنیم خویش را محور رخ لاله عذارے بکنیم عیش آنست کہ با ہر نگارے بکنیم زاں میان صحت آنست کنائے بکنیم با سر زلف تو خوب است قرارے بکنیم خوشتر آنست کہ صرف غم یارے بکنیم شاہ بازے بر سانیم و شکارے بکنیم باید اندیشہ ہم از روز شمارے بکنیم تیرا ہے کشیم از دل و کارے بکنیم
عمر مجذوب نہ این روز و شب سال ہمہ است عمر آنست کہ صرف غم یارے بکنیم	
مہر و دم تا گریہ و دامن ہاموں کنم یست رخصت و نہ بتوانم بزور اشک آہ لو غم عشقے کہ در خاطر نشیند کوہ کوہ ولت دیدار آں باشد کہ در بر زم صال سچ گفتیم آں دہاں را لب بدنامم کشود	تحفہ من ہم نہار تر بہت مجنوں کنم بحر را بے آب سازم دشت را جیوں کنم تا ز رشک بیخو خوں و در دل گہر دل کنم دیدہ را آئینہ دار حسن روز افزوں کنم خاطرش از یسچ میترسد نام چوں کنم

<p>بے لیش جز خونِ دلِ طہم نباشد در نظر دلبرم طفل است و از حالِ قریب آگاہ نیست جو ہول را نشاید بے گداز آئینہ سخت خواہد را گفتم فرو تر شد بھکر مال خویش</p>	<p>ساغرِ خمِ خالی چو گرد و ویدہ راپر خوں کنم دوست از دشمن نئے و اند نہ انہم ہوں کنم ایں خیالِ خام با بیدر سر ہیروں کنم تا خبر دامت ز اقوال زیر قاروں کنم</p>
<p>غمِ مخورِ محبذوب ہتھیدِ جنونی کرہ ام باز می خواہم بیک ساغر ترا ممنوں کنم</p>	
<p>آں شب کہ با خیالِ بخت غنچہ خفتہ ام بیدار کردہ صبح سعادت مرا از خواب دلم لبست نہ خندہ و در دیت شکفتہ باد صدرہ میانِ خوف و رجائے تم گدخت باید ز آستانِ تو جویم دوائے خویش از خارِ پائے ہمت اندیشہ کے کند حیرت ممکن ز ہمتِ مجذوب درویش نیکو نگہ کہ نسخہ دیوانِ محشر است</p>	<p>صبح از نسیم زلفِ تو گلِ گل شکفتہ ام آں شب کہ در خیالِ تو بیدار خفتہ ام چوں گل بیک پیالہ کنی گر شکفتہ ام با آنکہ مرده باز کلماتِ شفتہ ام آگاہ جز تو کیت ز رازِ نہفتہ ام در راہِ دل کہ با تیرہ کیچہ رفتہ ام گر شش ہزار بیتہ بیک گفتمہ ام ایں شش ہزار دور کہ بیک ماہفتہ ام</p>
<p>محبذوب لافِ عشق زدن عاشقانہ نیست این مکہ را بگویش تو صد بار گفتمہ ام</p>	
<p>بقیہ اشعارِ مثنوی ردیف (۵) صفحہ ۶۴</p>	
<p>معنی نوائے طرب ساز کن نوائے دلم عاشق ساز نت گو فاش رسوا با آواز نے</p>	<p>طرب را دریں پردہ آواز کن خوش آمد کہ مشتاق آواز نت کہ ایں فتنہ نے جم گزاونہ کے</p>

سنی گوفاش باتار چنگ
 شہزادہ خوش گفت آواز دلف
 شہنشاہ تاملینہ دیدم گریست
 چہ خوش گفت تا قوس این کہند دیر
 الہی بہستان روز است
 بآن ہر دو یک تن کہ روز ازل
 بدریاکش بزم روحانیان
 بشاہے کہ در مہمن عرف
 بہ لعل لب خرم اجتناب
 بہ شیرے کہ در پیشہ امتحان
 بآن رونق افراستہ عنایں دیں
 باب دو زرخ باغ بہستان علم
 بشاہے کہ دادند ارضدق تاج
 بفرمان وہ کشور علم دیں
 بولہ دل آراستہ شاہ رضا
 بچو دجوادے کہ روز نظر
 باقبال اس شاہے عالیجناب
 بشاہ منشیہ کز سجود و رخش
 بخاک رہ آں شہنشاہ دیں
 باں چارہ کہ با یکہ گرہ
 کہ بخندوب را پیش ہوائے او

کہ جائے کوع است این ہر تنگ
 کہ زیں دامہای سچ ماندہ بکف
 کہ جز زہر و مری دید کاہے پیست
 کہ یزدان کیلم است و انجام خیر
 کہ دل بر تو بستہ از ہر چہ بہست
 کشیدند ساعر بہ کین ہبل
 کہ دوشہ زمین قبلہ آسمان
 کشیدہ بسر ساعر نو کشف
 کہ یابنہ از زہر نوشل شفا
 نہاسید از بھر آتش عنایں
 کہ زینت از دیافت عرش بریں
 بچشم و چراغ گلستان سلم
 کہ یاد از دین پاکان رواج
 کہ بود افرش نص و الکافیں
 کہ زواشکار است راہ رضا
 کہ گہ کار تر را کند شاد تر
 کہ برج دہم را بود آفتاب
 فزون از ملک بود عسکرش
 کہ بروے شود ختم فتح مہیں
 کشیدند جام شفاعت بسر
 ز جام نجاتش کنی سرخ رو

<p>کئی درد و عالم مرا رو غنید بریزند خونم بنایک نجف</p>	<p>بہ نر و شہاں بادل پر امید چنایا کن کہ بر در گاہت جان کف</p>
<p>سوخت چوں مشتقہ کہ در جانبہ قناد ہرنے شمع ہزار خویش بود بادل پر اند شکا بت کوہ کوہ آفت دوراں بلبلے نجات تر دشکت دل ترا طلوع چیت بندہ بد از ہم ہر اک من پر است عونی بے نسبت را بوقم برگ خود ساختی ہر نو بہار ہموںاں در بند خود بودی کہ بود دریں دیوار ہتی ماندہ از شررتی بدل سے کاشتی بر تر از چرخ ہریت کردہ ام نہ کے تاہرست من کس میکنم چوں حریفان زبانی کہ مہار ہمچونے در بند ہستی نیستند</p>	<p>آتش شب و ریتا نے قناد شعلہ تا مشغول کار خویش بود شمع سال آتش ذب نے زان گروہ بانگ نر و بر شعلہ کے ہیداوگر بے سبب اس فتنہ و آشوب چیت بیگند بہ راجقا کہ ان چو است تکنت آتش بے سبب نذر دہنم باچنیں دعویٰ چو است کہ عیار ہر کجا لفتی منم باسد نمود سایہ ساں دائم پستی ماندہ از فنا گر نشہ سے دشتی گر چہ خاک تر نشیت کردہ ام کار من نیک است کہ میں میکنم ہمچونے مجذوب برگ خود ساز دل مائل پستی نیستند</p>
<p>اتمام مقصود باقی غزلیاں از ردیفان تا ختم دیوان ذی طبع ہے</p>	

صحت نامه از ردیف الف تا ختم د

دیوان مجذوب تبریزی

صفحه و سطر	صحیح	صفحه و سطر	صحیح
		ردیف الف	
۹ سطر ۴	کشاده	۹ سطر ۶	زلمات
۵ سطر ۵	پاره ناز	۱۱ سطر ۵	سیر آهنگ
۹ سطر ۲۰	شست	۶ سطر ۵	بگیرد
۵ سطر ۱	جلیست	۱۳ سطر ۵	میگرد
۱۱ سطر ۱۵	از فروغ	۹ سطر ۱۳	خوشید و نه
۱۵ سطر ۶	هر جا ای	۵ سطر آخر	آفرودگر
۵ سطر آخر	داده رو	رباعی نمبر ۶	بخشندگی
۱۹ سطر ۴	انتقاش	۵ نمبر ۱۰	از ویدین ناز
۲ سطر ۲	پردش	۵ نمبر ۵	مطلب مطلب
۲۲ سطر ۰۰	بگیرد از	۱۶ سطر ۰۰۰	بشهرسوار
رباعی نمبر ۲۱	راز	۲۰ سطر ۵	بکام دل ترا
رباعی نمبر ۲۲	نشد	۵ سطر آخر	راتیت
۳۴ نمبر ۵	بیه تو به فرو برده نفس	(ب)	
	را نیکشی	۵ سطر اول	برق شتاب
	جسمانی	۵ سطر قطع	دو دهن زید و فکر کتاب
۳۵ نمبر ۵	تنک بساط	۱۳ سطر ۵	آئینه دار
۳۸ نمبر ۵		۹ سطر ۱	قرابان می شود

۲۰ سطر ۲	پرست	۳۲ سطر ۱	توتیاست
۴ سطر ۴	حدیث است	۹ سطر ۹	برجین
۲ سطر ۱	ماہ پر دور است	۴ سطر ۴	آئینہ الکرسی بخوان راه دور
۶ سطر ۶	نقل و	۶ سطر ۶	طالعش (ک) و ...
۳ سطر ۲۵	ازماشت	۵ سطر ۵	فریبندہ
۲ سطر ۲۵	این	۹ سطر ۲	چرشد
۳ سطر ۱۸	بند یہ شعر کفنا تھا	۲۰ سطر ۲۰	بیدار
۱ سطر ۱	فکر مہیاد زلف پریشان و ہم است	۵ سطر ۵	ورسیت
۱ سطر ۱	پہچیدہ بود و ہم شب ہم روز بود	۱۸ سطر ۱۱	آں زلف
۳ سطر ۱	جام	۵ سطر ۵	زور
۳ سطر ۱۵	برجیب	۱۰ سطر ۱۰	آرد
۲ سطر ۲۵	مستعار	۱۲ سطر ۱۲	فصول
۱۲ سطر ۱۲	کہ چون نام خدا	۱۴ سطر ۱۴	مصل
۱۶ سطر ۱۶	بپایان	۱۶ سطر ۱۶	زہ مار
۱ سطر ۰۱	باتو	۲۰ سطر ۲۰	خونباہ
۱۶ سطر ۱۶	منشیں	۲۰ سطر ۲۰	منہ ذیل و شعر سہواً باقی مانگئے ۲۰ سطر ۹ کلمہ
۱ سطر ۱	۲۰ سطر کا مصرعہ ثانی یہ ہے	۲۰ سطر ۲۰	کچھ نہشت بجائے نمی رسد بر خیز
۱ سطر ۱	مائے فتح و جیم جرات تاج اقبال آباد	۲۰ سطر ۲۰	کہ ہر قدم بتو صد خضر راہ مے گذرد
۱ سطر ۱	۲۰ سطر ۶ جائے فتح و کامرہ اول یہ ہے	۲۰ سطر ۲۰	بقطر شدہ خورسند گوہر از دریا
۱ سطر ۱	دال در میم محبت دہم بدخا اہل بیت	۲۰ سطر ۲۰	فناخت بہت کہ نازش بہ شاہ میگذرد
۱ سطر ۱۲	زند	۲۰ سطر ۲۰	شعلہ شوق

۵۵ - سطر ۱۲	دنی	۴۴ سطر کے بعد یہ شعر ہونا تقاضا ہے
۵۶ سطر ۱	شمس	آنکھ از کم فرستی ہائے اہل آگاہ شد
۵۷ سطر ۹	--	توبہ دیگر از سنے کلفا تم نہ انت کرد
خاطرش از بیکہ واروز از استغفار حسن		۴۵ سطر ۱۱ کے فکاک وقت، اطلالیں
گرد عار از زیر لب ہم میکنی آہستہ نیت		۴۶ سطر کے بعد یہ شعر ہونا چاہیئے
۵۸ سطر ۱۵	از در قود دوم	۱۰ اوکن از خدا غافل مباحث
۵۹ سطر ۱۹	--	۱۱ اش در ذکر خدا با یاد او
زمینت چرم کہ دگل گل شکفت		۴۷ سطر ۱۳ پیشہ مقدم ہے
--	--	۴۸ سطر ۱۲ د، سو خرچ ہے
باقی دال و او اور نقلہ کم دیش کی محنت خود ظاہر ہے۔ محتماً از ردیف (تا تم د)		
تمام ہوا۔ باقی برایت ت تا		

غزلیات نادر حصہ اول ۳ حصہ دوم ۱
 حصہ سوم زیر طبع ہے۔ دیوان مجذوب کے خریداروں کو
 غزلیات نادر مفت

المشہور
 حکیم میر دور علی رعد نمبر حضرت میر علی خاں شہید و ہلوی
 مرحوم المتحاطب بہ الشعر از سرکار شاہ دکن نواب ناصر الدولہ بہادر

دیوان مجذوب رلیف م میں یہ غزل سہواً باقی رہ گئی ہے

<p>پاکت طینتم چہ شد آلودہ دامنم تا از خیال محو نہ گردد لشیبم زاں رو کہ سایہ پرور طوباست گلشنم باشد نظر چہ سہرہ مقصود گلشنم از آتش تبرس ترساں ز آہنم پروردہ تہمتن عشق است بیرنم بانور دل لباس گرانت بر تنم ایں نکتہ پس بود مقامات ہر فنم</p>	<p>چوں جام بادہ کوئے منانت مسکنم میخانہ را بجائے بہشتم نمودہ اند آب و ہوا سائے میکدہ ام گشتہ سازگار ساقی بیار ساغر آئینہ فام را باکم بہ بین عشق ز شمشیر خصم نیست اندیشہ نیست بہترین دل راز چاہ تن عیدم مکن بہ فقر کہ چوں شمع آفتاب خدمت نکردہ کس بقائے غنی رسد</p>
---	--

مجدوب نی آئیم ہر شوریدہ را بدوش
تا رہے دوست بنم و در پاش افکنم

غزلیات جامع دیوان مجذوب از حکیم میرزا علی رضا منصف دارو حکیم وواخانہ واری چنگش - وکن

<p>کمال حسن رسالت محمد عربی بہار گلشن قدرت محمد عربی شفیع روز قیامت محمد عربی ہے اسم مقصد فطرت محمد عربی افس غلوت وحدت محمد عربی یہی ہے اصل حقیقت محمد عربی ترے قدم صبح ہے غربت محمد عربی رقم ہو کیا تری عظمت محمد عربی</p>	<p>جمال نور حقیقت محمد عربی گل سر بہ خلق زینت کوین صنایے صبح ازل رونق دوام ابد کھلا اسی سے تھا لولاک فضل ابجد کا خدا نے خلق کیا سبے اول آپکا نور نہ عبد تجھ سانہ معبود کے سوا مجبور جو سر فراز تھا عرش بریں شب مزاج جنیں مجال بشر کی ہے خود خدا مداح</p>
---	--

<p>و کھادے اپنی ہی صورت محمد عربی کتاب حق تری عزت محمد عربی</p>	<p>حال حسی و عقلی خدا کی رؤیت ہے حدیث وحی خدا ہے تو بس یہی کافی</p>
<p>خدا کے واسطے اشارہ اعدا ہوں قبول یہی ہے نذر عقیدت محمد عربی</p>	
<p>مال ختم رسالت محمد عربی بہار گلشن قدرت محمد عربی کہ خود ہے سایہ رحمت محمد عربی ترسی وہ منزل رفعت محمد عربی وہ خاص تیری حرمت محمد عربی کہ دو جہاں میں ہے رحمت محمد عربی تمہارے نام کی شرکت محمد عربی نہیٹ کر تروت و وحدت محمد عربی</p>	<p>کمال صنعت قدرت محمد عربی ضیائے صبح ازل رونق دوام ابد نہیں ہے سایہ کا سایہ دلیل روشن کسی نبی کی رسائی جہاں نہیں ممکن جو عیسا رہے بحساب جنت میں عطائے رب سے فتوحی ہے شان تقدس وہ لاشریک ہے لیکن اسی کے نام کیساتھ مقام اقدس اعلیٰ ہوا ہے جمع الجمع</p>
<p>وکن میں رعد ہے تل اویس طالب زید ہے اشتیاق زیارت محمد عربی</p>	
<p>صلہ ہر بیت کا بیت جہاں ہو فیض سبحانی کہ ہر سورۃ میں بسم اللہ ہے عنوان قرآنی ہوا ہے آفتاب صبح روشن مصرع ثانی سر عرش بریں تجھ کو ہوئی معراج جسمانی تو ہے اسی لقب اسے ظہر عرفان ربانی محمد مطلع اول علی ہے مطلع ثانی مخالف فی الحقیقت ہو اسیر و امیر شیطانی</p>	<p>ہوا ہے محمد کو حاصل نعت میں فخر شافعی مقدم انبیاء سے نام اقدس ہے محمد کا بنابہ وصف رخ میں بدر کمال مصرع اول کلیم طور ہے بام سیح و حضرت عیسیٰ ترے شاگرد کا شاگرد جبریل امین بھی ہے حدیث نو کر و دیکھو اگر دیران خلقت میں کلام حق تبارکی آل الطہر ہادی رہبر</p>

<p>محبان علی تاجی ہیں باقی سب ہیں نیرانی تیری رافت کی رحمت کی ہے ہر مومن پر ازانی یہی دارین ہیں ہے ہر عالم کے شوق الہیانی کہ یہ دردِ ہوائی ہو گیا ہے دشمنِ جانی</p>	<p>بہتر دوزخی ہیں ایک فرقہ اہلِ جنت ہے سخت تیری جنت بخش دو تو بخش ہے شام نبوں زوار دنیا میں رہوں جنت میں بھی ہیں مدد اسے قبلہ دیں المدد اسے کعبہ الہی</p>
<p>پیشانی سے سر نوشتِ رحمت سے اب تک گلہ شکوہ مگر جو آستانِ روضہ اقدس پہ پیشانی</p>	<p>کماں تک دردِ فرقت میں ہو ضبطِ سوزِ نہانی تیری دگاہِ عالی کا گداحوں ملے شاہِ فرماں وطن میں یہ سفر کب تک مدینہ میں طلبِ فرما دمِ تیرے نمائی اسے میسج کے میسج ہے</p>
<p>پیشانی سے میری خود پریشانی ہے پریشانی یہاں شاہی فقیہی اور درویشی ہے سلطانی کہ آسانی ہے مشکل اور مشکل میں ہے آسانی طوافِ روضہ اقدس شعلے دردِ روحانی پیشانی ہے توبہ اور توبہ ہے پیشانی عطا ہو دین و دنیا میں مجھے بختِ سلیمانی نصیبِ غیرِ خواںِ اغنیاء ہو مگسِ سانی شبِ معراج تھی عرشِ بریں پر تیری ہمائی ترے روئے نور سے عیان ہے نورِ کائناتی وسیلہ گرنہ سمجھیں تجھ کو ہے یہ انکی ناوانی ترا فرمان ہے حکمِ خدا و وحی ربانی کہ تو اہلِ جہاں پر ایک حسنِ ماہِ کائناتی</p>	<p>شہادتِ بلا بھڑو کہ نہاں ہے پشیمان ہوں ترے سلمان کے خادم کا دمِ موتِ خام ترے خزانِ کرم سے نعمتِ دارین حاصل ہے خدا کا تھا جو ہماں میریاں ہے اہلِ جنت کا یہی تجریدِ مطلق اور آئینہ ہے وحدت کا خدا کی معرفت حاصل ہوئی تیرے نکل سے کتابِ اللہ تیری آلِ اطہرِ ہادی و رہبر ہے تجھ میں حسنِ نوحہ پھر سوئیں یہ دس ہیں</p>
<p>صلہِ ممدوح سے دارین میں ہے حاصلِ قیمت لکھو لے رعد پھر نعتِ نبی میں مطلبِ ثانی</p>	<p>محمد باعثِ نلاک اسے محبوبِ نیر دانی</p>
<p>ترے قد کا نہ تھا سایہ تو پھر تیرا کس ثانی</p>	<p>محمد باعثِ نلاک اسے محبوبِ نیر دانی</p>

<p>الف آدم میں اول اور آخر یا نبی علیہ السلام کتابت میں بھی آخر یا کی دو قسمیں مقرر ہیں ہو اور محمد مطلق۔ آدم آب و گل میں تھے یہی ہے معنی قدرت یہی ہے باعث خلقت ہوئے آدم جو ملائکہ کے سبب ظاہر کسی کو یہ شرف آدم سے تعین نہیں حاصل مخاطب انبیاء ہیں اپنے اپنے نام کے ہر جا خدا جسم و جہت سے ہے ہر ویسا ممکن نبوت ختم ہے ان پر امامت ختم ہے ان پر</p>	<p>محمد مصطفیٰ میں یا ہے ختم یا ہے امکان نبوت مصطفیٰ پر ختم ہے یہ یا ہے برائی رہا لاکھوں برس مصروف ذکر حمد جانی اسی پر کنت کلتا کا عیاں ہے سر نہانی کہ تھی نور محمد سے منور ان کی پیشانی کہ سبحان الذی اسوی سے ہے مواجہ جانی مگر تیرے لئے القاب ہیں آیات قرآنی حمد ظہر نور خدا ہے وجہ عرفانی نظیر احمد کا عالم میں نہ مہدی کا کوئی ثانی</p>
--	---

خدا کے حکم سے اسے وعدہ فرمان محمد سے
ہوا ہوں تابع آل نبی و حکم قرآنی

محسوس بر اشعار مجذوب بتر نیری از حکم میر نادری علی (رہا) (وکن)

تاہو و کمارت ہمہ کروا عدل فقط گفتار شود گفتا عدل
شعر مجذوب است رعد انجا عدل یار نیکیاں شو کہ دبا ناز عدل
حشر کہیں میشود بایار خویش

(۲)

یا علی جب تو بات بہتر از ہر طلعتے { مومنان را بہت باید بہتر از طلعتے

رعد چوں مجذوب خندان بہتر از ہر طلعتے { ہر کہ ہرے را نداند بہتر از ہر طلعتے

(۳)

جنت و عذاب بہ نزدیک نیست { طاعت عارفان بہتر نیست گوشت دوست از نماز و روزہ حج و زکوٰۃ

(۴)

بہتر نیست نفع غیر طاعت نیست هیچ سود سے بہ از عبادت نیست

تو عبادت بکارت سود ممکن کج را بہر گنج ما داکرد حاجے بہ ذکر وجود پیدا کرد

دلق و تبسج را تماشا کرد ترک دنیا بے دیا کرد

زادہ انجا کہ در فن و علمیت

CALL No. { 2914-551 } ACC. No. 1-11-11

AUTHOR

TITLE

Date	No.	Date	No.



MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.